

ПРИЛОЖЕНИЕ V

Образец за програмите, подпомагани от ЕФРР (цел „Инвестиции за работни места и растеж“, ЕСФ + , Кохезионния фонд, ФСП и ЕФМДР — член 21, параграф 3

ССИ	2021BG05SFPR001
Наименование на английски език	на EDUCATION [255 знака ¹]
Наименование на националния език	на ОБРАЗОВАНИЕ [255]
Версия	1.0
Първа година	[4] 2021
ПОСЛЕДНА ГОДИНА	[4] 2027
Допустими от	01.01.2021 г.
Допустими до	31.12.2029 г.
Номер на решението на Комисията	.....
Дата на решението на Комисията	.....
Номер на решението за изменение на държавата членка	.....
Дата на влизане в сила на решението за изменение на държавата членка	.....
Несъществено прехвърляне (чл. 24, параграф 5 от POP)	Да/Не
Региони по NUTS, обхванати от програмата (не се прилага за ЕФМДР)	BG - България BG3 - Северна и Югоизточна България BG31 - Северозападен BG311 - Видин BG312 - Монтана BG313 - Враца BG314 - Плевен BG315 - Ловеч BG32 - Северен централен BG321 - Велико Търново BG322 - Габрово BG323 - Русе BG324 - Разград

¹ Числата в квадратните скоби указват броя на знаците без интервалите

	BG325 - Силистра BG33 - Североизточен BG331 - Варна BG332 - Добрич BG333 - Шумен BG334 - Търговище BG34 - Югоизточен BG341 - Бургас BG342 - Сливен BG343 - Ямбол BG344 - Стара Загора BG4 - Югозападна и Южна централна България BG41 - Югозападен BG411 - София (столица) BG412 - София BG413 - Благоевград BG414 - Перник BG415 - Кюстендил BG42 - Южен централен BG421 - Пловдив BG422 - Хасково BG423 - Пазарджик BG424 - Смолян BG425 - Кърджали
Съответен фонд	☐ ЕФРР
	☐ Кохезионен фонд
	☒ ЕСФ+
	☐ ФСП
	☐ ЕФМДР
Програма	☐ По цел „Инвестиции за работни места и растеж“ само за най-отдалечените региони

1. ПРОГРАМНА СТРАТЕГИЯ: ОСНОВНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД РАЗВИТИЕТО И ОТГОВОРИ НА ПОЛИТИКАТА

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква а), подточки i)-viii) и х) и член 22, параграф 3, буква б) от регламент (ЕС) 2021/1060 (ROP)

Текстово поле [30 000]

Програма „Образование“ 2021-2027 г. (ПО) е един от основните инструменти за реализиране на приоритет 1 „Образование и умения“ на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 (НПР БЪЛГАРИЯ 2030) (<https://www.minfin.bg/bg/1394>), както и на стратегическите цели, определени в Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030) и Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021-2030 г. (<https://www.mon.bg/bg/143>).

Според *Обзор на образованието и обучението за 2020 г. за България* (ЕК) през 2018 г. общите бюджетни разходи за образование са се равнявали на 3,5 % от БВП - значително под средната стойност за ЕС от 4,6 %. Въпреки това в сравнение с 2010 г. разходите за образование в България са се **увеличили с 14 % в реално изражение, което е значително повече от средното увеличение за ЕС (3,7 %)**. Една трета от увеличението е изразходвано за финансиране на заплатите на учителите.

Предучилищно и училищно образование

Предизвикателство: Подобряване на достъпността до предучилищно образование

В *Доклад на Световна банка² (СБ)* се посочва, че въпреки демографския спад, който намалява търсенето на предучилищно образование, България все още е изправена пред **предизвикателства с достъпността на предучилищните услуги**. Както се посочва в *Доклада на ЕК за България 2020 г.* висококачественото образование и грижи в ранна детска възраст играят ключова роля за създаването на равни възможности и подобряването на когнитивните умения и водят евентуално до намаляване на вероятността от ниски постижения и преждевременно напускане на училище. Според *Обзор на образованието и обучението за 2020 г.* за България, процентът на записване на децата на възраст от 4 години до възрастта за започване на задължителното училищно образование през 2019 г. е 82,7% и е нараснал с 0,4 п.п. в сравнение с 2018 г. (82,4%), но въпреки това той остава под средната стойност за ЕС от 94,8 %.³ Посочва се, че увеличаването на процента на участие може да окаже значително положително въздействие поради относително високия дял на учениците, които говорят друг език в дома си и решаващата роля на ранните години за усвояването на езика.

В Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021-2030⁴ (НСРБИР) е посочено, че качеството на образованието и грижите в ранна детска възраст се възпрепятства от недостатъчната подготовка на възпитателите и другите служители. Според PIRLS 2016 в България постиженията на деца, посещавали детска градина 3 или повече години са с 53 точки по-високи от тези, които са посещавали детска градина 1 година или по-малко и със 75 точки по-високи от тези, които не са посещавали. Според TIMSS 2019 постиженията на деца, посещавали детска градина 3 или повече години са със 76 точки по-високи от тези, които не са посещавали по математика и със 116 точки повече по природни науки.

С подкрепата на програмата за структурни реформи на ЕС⁵ започна създаването на национална рамка за качеството на образованието и грижите в ранна детска възраст. Във връзка с описаните предизвикателства ПО ще насочи инвестиции за подпомагане

---

² Изготвени доклади, съгласно Споразумение за консултантски услуги от 12 февруари 2020 г. за преглед на публичните разходи в областта на науката, технологиите и иновациите и подкрепа за изграждане на подход, основан на доказателства за Националната стратегическа рамка в образованието 2030 г. между МОН и ИА ОПНОИР

³ https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=educ_uae_enra10&lang=en

⁴ <https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=5986>

⁵ Проект REFORM/SC2020/059 „Изработване на Национална рамка за качество на образованието и грижите в ранна детска възраст“

на ефективната социализация на децата в ранна детска възраст и подобряване на достъпността и качеството на предучилищното образование.

Предизвикателство: Подобряване на приобщаващия характер на образователната система

Тревожна е образователната структура на ромската и турската етнически общности, като по данни от преброяването през 2011 г. съответно 93% и 70% от представителите на тези етнически групи не завършват средното си образование, спрямо около 30% за етническите българи. Приобщаването на ромите в образованието продължава да бъде предизвикателство поради няколко фактора, сред които са училищната сегрегация и пречките, породени от крайната бедност, като **34 % от учениците от ромски произход завършват само началния етап на основното образование, а 44 % - прогимназиалния етап** (FRA, 2016 г.).

В *Доклада на ЕК за България 2020* се отчита, че междуинституционалният механизъм постигна известни резултати, насочени към предотвратяването на отпадането от училище.

В тази връзка е необходимо да бъдат разширени и надградени дейностите по Механизма и през следващия програмен период.

ПО ще насочи подкрепа за по-пълно обхващане на децата в предучилищно и училищното образование, създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери, както и за мерки за десегрегация на училищата и за утвърждаване на интеркултурното образование.

Предизвикателство: Подобряване и надграждане на условията за личностно развитие и намаляване на дела на преждевременно напусканите образование и обучение

Според *Обзор на образованието и обучението за 2020 г.* преждевременно напусналите училище (ПНУ) (на възраст 18-24 г.) през 2019 г. са 13,9%, и въпреки, че за 2020 г. спадат с 1.1 п.п., достигайки 12,8%, стойността надвишава средната за ЕС от 10,2%. Съществуват и предизвикателства по отношение на завършването на средно образование (само 85% от учениците, записани в дванадесети клас през 2017/2018 г. са се дипломирали: 75,5% - в професионалните гимназии и 94,7% - в общообразователните училища).

Според *Доклада на ЕК за България 2020 г.* делът на ПНУ е особено голям в селските райони - 26,2%, в по-малките градове е 12,2 % и най-нисък е в по-големите градове - 5,9%, като и **67% от учениците от ромски произход са напуснали преждевременно училище.**

В *Доклада на ЕК за България 2019* е посочено, че над половината от хората с увреждания прекъсват преждевременно своето образование и само 34% имат работа, и 13,5% са завършили висше образование.

Съществуват и предизвикателства, свързани със справянето с проява на агресия и нетолерантност в училище. Съгласно изследване на **Българска академия на науките 87% от учителите са били свидетели на вербална агресия, 77% на индиректна**

агресия, а 49% на физическа агресия между ученици. Резултатите от проучвания, проведени от УНИЦЕФ установяват, че българските ученици са сред първите 10 от 43 анкетирани държави по отношение на засегнатостта от проблема с тормоза в училище. Тези изводи се потвърждават и в **Обзора на образованието и обучението за България 2020 г.**, като се допълва, че този вид проблеми оказват влияние върху резултатите на учениците.

ПО ще подпомогне продължаването на мерките за приобщаващото образование чрез обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, с фокус върху деца и ученици от уязвими групи, вкл. роми, с обучителни затруднения и в риск от отпадане от училище, деца и ученици със СОП, повишаване на социално-емоционалните умения на учениците и намаляване на агресията в училище, мерки за десегрегация на местно ниво с фокус върху работата с родителите. ПО ще допринесе и за изпълнение на препоръките, заложи в Стратегическата рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите.

Предизвикателство: Повишаване на качеството и резултатите на всички нива на образование

В **Доклада на ЕК за България 2020 г.** се посочва, че качеството и приобщаващият характер на образователната система продължават да представляват предизвикателство, въпреки провежданите реформи.

В изследването **Global Competitiveness Report 2017-2018 на Световния икономически форум** България е класирана на 83-то място в света и на 26-то място в ЕС по показателя качество на образователната система. Макар и в изследвания като **PIRLS** и **TIMSS** българските четвъртокласници да показват умения над средното за страните участнички, тревожни остават резултатите от изследването **PISA**, проведено през 2018 г., които показват, че 47% от 15-годишните са функционално неграмотни, 46.5% са с постижения под критичния праг в областта на науката, а 44.4% са с недостатъчно ниво на умения по математика, като изоставането спрямо ЕС е повече от двойно във всички области на изследването.

ПО ще подкрепи „компетентностния подход“ като осигури подкрепа за подобряване на качеството на образованието, чрез мерки, за модернизиране на учебното съдържание и на методите на преподаване, адаптиране, разработване и прилагане на компетентностно базирани учебни материали и помагала.

Предизвикателство: Повишаване на мотивацията за упражняване на учителската професия и усъвършенстване на квалификацията на педагогическите специалисти

Според **Обзора на образованието и обучението за България за 2020 г.** се наблюдава недостиг на учители в детски градини и началните учители, за преподавателите по някои предмети, включително в областта на професионалното образование и обучение. Броят на подпомагащите специалисти (като например ресурсни учители, училищни психолози, логопеди) също е недостатъчен.

Отчетено е и, че условията на труд за учителите се подобряват и през последните години заплатите са увеличени значително, но все още е проблем подготовката им. В проект „Пътна карта за развитие и реформиране на политиката по отношение на учителите в България“, финансиран от ЕС, също е подчертана нуждата от системни

програми по отношение на работната сила в образованието. Във връзка с посочените предизвикателства в ПО навсякъде като хоризонтални мерки се предвиждат дейности за повишаване на уменията и капацитета на педагогическите специалисти, непедagogическия персонал, образователните ръководители в предучилищното и училищното образование.

Предизвикателство: Подобряване на цифровите умения на учителите и учениците, вкл. осигуряване на подходящо цифрово съдържание за всички нива на образование за учене в електронна среда.

Според Индекса за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото **DESI през 2021 г. едва 29% от населението притежават поне основни умения в областта на цифровите технологии (56% средно за ЕС)**, което отрежда на страната 27-мо място в ЕС. Съгласно проучване от 2018 г. на TALIS 44% от българските учители в средното образование отчитат, че използват ИКТ в повечето или във всеки урок, което е малко под средното за ЕС - 47%. Необходимостта от обучение стана очевидна и по време на преминаване в обучение от разстояние в електронна среда заради COVID-19⁶. През 2020 г. пандемията COVID-19 отвори нов набор от предизвикателства пред образователната система в областта на цифровата трансформация и преминаване към обучение от разстояние в електронна среда.

Според резултатите от изследване на Института за изследвания в образованието за МОН за оценка на въздействието на обучението от разстояние в електронна среда или други неприсъствени форми върху ефективността на училищното образование⁷, извършено по време на кризата с COVID-19, идентифицираните ключови фактори, които затрудняват ефективността на образованието от разстояние в електронна среда, се отразяват в особено голяма степен на учениците от уязвими групи. Съгласно *Доклад на СБ*⁸ последващият в резултат на кризата от COVID-19 икономически шок може да увеличи процента на отпадане от училище, особено за учениците от уязвими групи.

Предвидените мерки в ПО са в отговор на предизвикателствата и възможностите на цифровата трансформация в областта на образованието и в съответствие със стратегическите приоритети на равнището на ЕС, заложи в Плана за действие в областта на цифровото образование за 2021-2027 г.⁹ и направлението, насочено към образованието и уменията от рамката на ЕС „Цифров компас до 2030 г.: Европейският път за цифрово десетилетие¹⁰.

Предизвикателство: Повишаване мотивацията за учене и стремеж към високи постижения на децата и учениците

Едно от предизвикателствата пред ефективността на реформата е подкрепата за **децата и учениците с изявени дарби**. В изследване на СУ „Климент Охридски“¹¹, е посочено,

⁶ Education and Training Monitor 2020

⁷ <http://ire-bg.org/%D0%BE%D1%86%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%B2%D1%8A%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B8%D0%B5%D1%82%D0%BE-%D0%BD%D0%B0-%D0%BE%D0%B1%D1%83%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D1%82/>

⁸ <http://sf.mon.bg/?h=downloadFile&fileId=2763>

⁹ COM (2020) 624 final

¹⁰ COM (2021) 118 final

¹¹ „Работа с надарени деца в обучението по български език и литература в начален етап на основната образователна степен“, СУ „Св. Климент Охридски“, 2019 г.

че е необходимо да продължи създаването на условия за подкрепа на децата и учениците с изяви дарби, за да се осъществи процесът на възпроизводство на интелектуалния потенциал на обществото. ПО ще насочи подкрепа към ученици с таланти с фокус подготовка на ученици от училища, разположени предимно в селски и градски сегрегирани райони.

Предизвикателство: Подкрепа за ограмотяване и усвояване на учебно съдържание с цел придобиване на квалификация на възрастни от уязвими групи

В *Доклада на ЕК за България 2020* е посочено, че през 2018 г. участието в обучение за възрастни е едва 2,5 %, което е значително под средното за ЕС -11,1 %. Все още делът на участващите в обучение за нискоквалифицирани възрастни възлиза на около една четвърт от дела на населението като цяло. В тази връзка подкрепата за ограмотяване на възрастни чрез ПО ще подпомогне възможностите на възрастни от уязвими групи за по-доброто реализиране на пазара на труда.

Професионално образование

Предизвикателство: Подобряване на ПОО, увеличаване дела на дуалната форма на обучение и адаптиране на ПОО спрямо динамиката на пазара на труда

По данни от *Обзор на образованието и обучението за 2020 г. на ЕК* записването в гимназиален етап на ПОО се е увеличило до 52,9% през 2018 г., което е над средната стойност на ЕС от 48,4%. Тази тенденция продължава и през учебната 2019/2020 като увеличението е 56,47%, а за 2020/2021 достига 59,19%.

Основните предизвикателства пред ПОО в България са свързани с: необходимост от още по-тясно сътрудничество със социално-икономическите партньори; недостатъчно съответствие на предоставяното ПОО с изискванията и потребностите на пазара на труда; недостатъчна гъвкавост на системата за справяне с ранното отпадане от училище преди придобиване на професионална квалификация; липса на система за повишаване компетентностите на учителите по професионална подготовка.

В *Доклада на ЕК за България 2020 г.* се посочва обнародваният през 2018 г. Списък със защитените от държавата специалности от професии и списък със специалности от професии, по които е налице очакван недостиг от специалисти на пазара на труда, както и че за тези специалности са отпуснати допълнителни средства с цел увеличаване броя на учениците, обучавани по тези специалности.

Според *Доклад на СБ* квалификацията на учителите в системата на ПОО е предизвикателство, като се препоръчва да се разработи програма за обучение и преквалификация на учители по специфични предмети на ПОО.

От 2017 г. популярността на обучението чрез работа (дуална система на обучение) расте, като делът на учениците, приети в паралелки по тази форма на обучение от всички ученици, приети за обучение в ПОО, нараства от 1,96% през учебната 2017-2018 г. до 9,3% за учебната 2020-2021 г. Все още обаче, прилагането му на този етап се реализира главно в рамките на различни проекти¹².

¹² По данни на Cedefop в сътрудничество с българския екип на ReferNet (2018). Професионално образование и обучение в България, <http://data.europa.eu/doi/10.2801/728903>

Според *Доклад на СБ* резултатите, както от националните изпити за външно оценяване, така и от **PISA** показват **по-висока концентрация на ученици с по-ниски резултати в ПОО**, отколкото в общото образование, като се препоръчва към тази група да има целенасочени политики.

Дейностите в ПО в отговор на идентифицираните предизвикателства са насочени към подобряване на привлекателността, достъпността, качеството и приложимостта на ПОО по отношение нуждите на пазара на труда и връзката му със специфичните териториални характеристики.

Предизвикателство: Подобряване на равнището на заетост на завършилите ПОО

Основна цел на ПОО и през следващите години ще бъде продължаване на тенденцията за повишаването равнището на заетост на наскоро завършилите ПОО.

Съгласно *Доклад на ЕК за България 2019 г.* пригодността за заетост на завършилите ПОО **продължава да бъде предизвикателство**. В тази връзка в Препоръка на Съвета (2019/С 301/02) е посочено, че приложимостта на ПОО за пазара на труда и наличието на дуално обучение продължават да бъдат недостатъчни.

В *Доклада на ЕК за България 2020 г.*, се посочва че през 2018 г. равнището на заетост на завършилите ПОО е 66,4 % и е значително под средното за ЕС - от 79,5 %. Положителна тенденция е отчетена в *Обзор на образованието и обучението за 2020 г. на ЕК*, като се посочва, че процентът на заетост на наскоро завършилите ПОО е нараснал значително през 2019 г., достигайки до 73,5%, но все още е под средната стойност за ЕС. В *Доклад на СБ* се обръща внимание, че за завършилите ПОО в България е по-малко вероятно да бъдат наети на работа в сравнение с връстниците им в ЕС. На тези предизвикателства ПО ще отговори с подкрепа за мерки за адаптиране на ПОО спрямо динамиката на пазара на труда.

Висше образование

Съгласно *Доклада на ЕК за 2020 г.* през 2018 г. дялът на завършилите висше образование сред лицата на възраст 30-34 г. достигна 33,7 %, но все още е под националната цел по стратегията „Европа 2020“ от 36 %. Посочва се и че дялът на завършилите висше образование в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката (STEM) е все още малък (20,5 % през 2017 г. при средно за ЕС равнище от 25,8%).

Според *Доклад на СБ* наличните данни показват, че нивата на записване спадат от средно до висше образование, като през учебната 2019/2020 г. само 42% от съответната възрастова група за висше образование са били записани във висше образование.

Предизвикателство: Подобряване на участието на уязвими групи във висше образование

В *Обзор на образованието и обучението за 2020 г. на ЕК*, е посочено, че в България социално-икономическото положение оказва влияние върху стремежа на учениците да получат висше образование. Общо 64,3% от подрастващите в страната очакват да завършат висше образование (средната стойност за ЕС: 62,4%). Само 42,8% от най-бедните ученици обаче го правят в сравнение с 83,3% от връстниците им, които са в по-благоприятно социално-икономическо положение.

България е една от 49-те държави в Европейското пространство за висше образование, в която лицата от най-уязвимите групи са и най-слабо представени в системата на висшето образование. Тези данни се потвърждават и в *Обзор на образованието и обучението 2019 г. на ЕК*, което обосновава необходимостта от целенасочени действия и подкрепа за тези групи от населението чрез ПО.

Предизвикателство: Подобряване на приложимостта на пазара на труда и на качеството на висшето образование

Едно от най-големите предизвикателства по отношение на висшето образование е осигуряването на съответствието му с уменията и професиите, необходими на пазара на труда. По-данни от Рейтинговата система на висшите училища за 2019 г. едва половината от завършващите студенти се реализират по съответната професия.

Според *Доклада на ЕК за България 2019 г.* висшето образование не е достатъчно съобразено с нуждите на пазара на труда. Работодателите често установяват пропуски в познанията и уменията, по-конкретно липсата на „меки умения“ сред завършилите (CEDEFOP, 2018).

Подобряването на релевантността на пазара на труда и качеството на висшето и професионално образование остава ключово за България и в контекста на ситуацията след пандемията от COVID-19¹³.

В ПО се предвиждат дейности, насочени към модернизация и обвързване с потребностите на пазара на труда и въвеждане на компетентностен подход. Дейностите отразяват предизвикателствата, посочени в *Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021-2030 г.* Ще се подкрепи пилотно въвеждане на форми на дуално обучение, професионално ориентиране на студентите чрез практики и развитие на предприемачески умения, въвеждане на компетентностно базирани съвместни програми по важни за икономиката на региона и пазара на труда професионални направления. ПО ще подкрепя развитието на академичния състав във висшите училища, подобряване на условията за докторски програми, свързани с потребностите на пазара на труда. Фокусът ще бъде насочен към докторантури, които са обосновани през съществуващата заетост на докторанта и бъдещото му кариерно развитие при съответния работодател или през конкретна нужда на работодател.

Предизвикателство: Идентифициране на потенциал за прилагане на финансови инструменти в рамките на висшето образование

Комплексният анализ, представен в предварителната оценка за прилагане на финансов инструмент (ФИ) по ПО, дава основание за структуриране на ФИ с ограничен ресурс за подкрепа за стартиране на собствен бизнес или друг вид предприемаческа дейност от страна на студенти, докторанти и преподаватели във висшите училища. Предвижда се структуриране на ФИ с цел насърчаване потенциалните целеви групи да инвестират в предприемачески умения, чрез по-лесен достъп до финансови ресурси, при по-изгодни условия и чрез допълнително стимулиране чрез финансиране на ФИ изцяло със средства от ПО.

¹³ Education and Training Monitor 2020

Предизвикателство: Подобряване на условията за по-успешно учене от разстояние във висшите училища и създаване на подходящо цифрово съдържание

В *Обзор на образованието и обучението за 2020 г. на ЕК* е отбелязано, че университетите преминаха по-успешно към учене от разстояние по време на пандемията от COVID-19, въпреки това е необходимо процесът на дигитализация да продължи, в т.ч. и чрез целенасочени инвестиции за осигуряването на необходимите ресурси и качествена подготовка на академичния състав.

Фокусът в ПО е насочен и към решаване на конкретни предизвикателствата, посочени в *Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021-2030 г.*, свързани с всеобщата дигитализация и развитие на образователната система, демографските проблеми и недостатъчната интернационализация на българското висше образование.

Хоризонтално предизвикателство: Повишаване на знанията и създаване на умения за преход към зелена икономика във всички степени на общото образование, вкл. ПОО и във всички степени на висшето образование

В България екологичното образование е застъпено в стандартите и учебните програми във всички класове и степени, в т.ч. и в задължителното предучилищно образование, които са разработени на основата на Препоръка на Съвета от 22 май 2018 г. относно ключовите компетентности.

Поради динамиката на развитието на политиките на ЕС в посока към Европейската зелена сделка¹⁴, все повече се засилва необходимостта от специфично насочване и доразвиване на образователните дейности с цел децата, учениците и студентите да бъдат добре подготвени в контекста на европейските политики за климат и енергия.

Програмата ще насочи усилия върху създаването на квалифицирана работна сила, подготвена за цифровата, зелената и кръговата икономика чрез фокусиране по темата при подкрепата за занимания по интереси на децата и учениците в предучилищното и училищното образование; при подкрепата за ПОО и ВО, вкл. за дейностите за актуализиране на учебните планове и програми и при повишаване на квалификацията на педагогическия персонал.

Прилагане на системен подход и подходи отдолу нагоре. Научени уроци.

През 2019 г. е извършена вътрешна оценка от Управляващия орган на процедурите за директно предоставяне и процедурите за конкурентен подбор по ОПНОИР. Ключовите препоръки от оценката показват, че проектите с конкретен бенефициент постигат много по-висока ефективност и ефикасност, вкл. на разходите, като постигат целите на програмата по много по-категоричен начин от процедурите за конкурентен подбор.

Изводите от вътрешната оценка се потвърждават и от оценките на подкрепата от ЕСФ за насърчаване на социалното включване, борбата с бедността и всякаква форма на

---

¹⁴ COM (2019) 640

дискриминация (тематична цел 9) и на подкрепата на ЕСФ за образование и обучение (тематична цел 10).

Програмата ще приложи балансиран подход на финансиране съобразно нуждите, чрез системен подход и подкрепа за операции от стратегическо значение, процедури за конкурентен подбор на проектни предложения на национално ниво, интегрирани териториални инструменти (ИТИ и ВОМР). Прилагането им ще бъде съобразно идентифицираните нужди и партньорства, които ще се реализират в концепциите за ИТИ и стратегиите за ВОМР. В райони със значителна общност от маргинализирани лица, включително роми, ВОМР/ИТИ трябва да включват действия, насочени към нуждите и потенциала за развитие на тази общност.

Предизвикателство: Засилване на капацитета на ключови бенефициенти и партньори по системни операции

За да бъде максимално ефективен системният подход, е нужно да се осигури подкрепа за организиране на обучения за разработване, управление и осигуряване на устойчивост на проекти по ПО за конкретния бенефициент МОН и висшите училища (ВУ). Необходимо е засилване капацитета на МОН за планиране, разработване и наблюдение във връзка с операциите от стратегическо значение, както и на експертни групи за подпомагане дейностите за мониторинг и оценка на операциите от стратегическо значение.

Допълняемост и демаркация на Програма „Образование“ с други програми и инструменти

По *Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ)* ще бъдат реализирани инвестиции за модернизирване на образователната среда, а ПО ще финансира квалификацията на учителите за използване на изградената STEM образователна среда в обучението и допълнителни занимания по интереси на учениците в изградените STEM центрове. По *ПВУ* ще се подкрепи обновяване/оборудване на ЦВП в ПОО, които ще се допълнят с меки мерки по ПО.

По *Програма за развитие на регионите 2021-2027 г.* в 50 градски общини и по *Стратегическия план за развитието на земеделието и селските райони за периода 2023-2027 г.* в селските райони ще се подкрепя образователна инфраструктура за предучилищно, училищно, вкл. в ПОО и висше образование, като по ПО ще се подкрепят меки мерки, насочени към предоставяне на качествено и приобщаващо образование във всички етапи на предучилищното и училищното образование и насочени към нуждите на пазара на труда ПОО и висше образование.

Подкрепата за модернизирване на учебните програми и засилване на висшето образование с пазара на труда по ПО ще бъдат допълвани с мерки по *Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 г. (ПНИИДИТ)* за развитие на капацитета за научноизследователска и иновационна дейност във ВУ и засилване на сътрудничеството с бизнеса, пазарната ориентация и повишаване уменията за създаване на иновации и комерсиализация на научните резултати. ПО ще подкрепя обучение на преподаватели за повишаване на проектната компетентност и въвеждане на образователни програми за насърчаване предприемачеството на студентите, за умения, пряко свързани с потребностите на студенти и докторанти за реализация на пазара на труда и преподавателската дейност на академичния състав. Подкрепата по ПНИИДИТ за прилагане на модерни системи

за управление и контрол във ВУ и за създаване на облачна система за обмен на данни между различни електронни платформи и ресурси на национално ниво, ще се допълва от мерките по ПО за въвеждане на дигитално образователно съдържание във висшето образование.

Мерките в областта на висшето образование ще бъдат допълнени по **ПВУ** чрез инвестиции за създаване на мрежа от изследователски университети, подкрепа за разширяване участието на България в Рамкова програма „Хоризонт Европа“ 2021-2027 и подпомагане процеса на създаване на стартиращи компании.

Допълняемостта с **Програма Развитие на човешките ресурси 2021-2027** е в интервенциите за ранно детско развитие, валидиране на знания, умения и компетентности, придобити по неформален и информален начин с оглед завършване на клас, етап или степен от образование, постигане на тематичната концентрация най-малко 5% на национално ниво за прилагане на Европейската гаранция за децата. Дейностите по ПО са с обхват формалното образование, при условията и по реда на държавния образователен стандарт за предучилищно и училищно образование и ще се осъществяват в рамките на образователните институции.

Подкрепата по ПО за лица, търсещи или получили международна закрила в случай, че са включени в образователната система, ще се допълва от интервенциите за тази целева група по **Програмата по фонд „Убежище, миграция и интеграция“**.

Дейностите, насочени към зелената и синя икономика в рамките на образователните институции по ПО, ще се допълват от **Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури** чрез специализирани обучения за повишаване квалификацията на работещите в сектор „Рибарство“ и информационни дейности за опазване на водната околна среда.

Допълняемостта с **Програма Техническа помощ 2021-2027** (ПТП) ще се осъществява като по ПО ще се развиват капацитетът на УО и бенефициентите с оглед целите на политиката на ПО, а по ПТП хоризонтално ще се подпомагат обучения на УО и ключовите им бенефициенти и външни заинтересовани страни по отношение на държавни помощи, одит, обществени поръчки, борба с нередности и измами.

Ще се проследява допълняемостта и демаркацията на дейностите по ПО с програмите, изпълнявани при пряко управление „Цифрова Европа“ и „Хоризонт Европа“.

Програмна стратегия:

На база на идентифицираните нужди, програмата ще фокусира своите усилия върху подкрепа за:

- По-пълно обхващане на децата в предучилищно образование и началния етап на училищното образование, подобряване на качеството в предучилищното и училищно образование и намаляване дела на ПНУ;
- Предоставяне на обхватно приобщаващо образование в основното образование, чрез обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, с фокус подкрепа върху деца и ученици от уязвими групи, вкл. роми.
- Подобряване качеството на образованието чрез модернизация на учебното съдържание, прилагане на компетентностния модел и цифрова трансформация в образованието;

- Занимания по интереси за развитие на личностни качества и изяви на способностите на децата в предучилищното и училищното образование със специален фокус към прехода към зелена икономика.
- Подобряване на привлекателността, достъпността, качеството и приложимостта на ПОО по отношение нуждите на пазара на труда и връзката му със специфичните териториални характеристики;
- Модернизация и обвързване с потребностите на пазара на труда на висшето образование, въвеждане на компетентностен подход, цифрова трансформация провеждане на докторантури, пряко свързани с актуални нужди на конкретни икономически сектори;
- Създаване на квалифицирана работна сила, подготвена за цифровата и зелената икономика, квалификация на преподавателите във висшите училища;
- Хоризонтално ще бъде подкрепена квалификацията и повишаване капацитета на педагогическите специалисти, непдагогическия персонал и образователните медиатори, включително в областта на зеления и цифров преход;

Програмата ще приложи балансиран подход на финансиране съобразно нуждите, чрез системен подход и подкрепа за операции от стратегическо значение, процедури за конкурентен подбор на проектни предложения на национално ниво, интегрирани териториални инструменти (ИТИ и ВОМР). Съфинансирана от ЕСФ+, основен инструмент на ЕС за изпълнение на Европейския стълб на социалните права¹⁵, ПО ще подкрепя изпълнението на основни принципи 1, 2, 3, 4, 11, 17 на Стълба в сфери: „Равни възможности и достъп до пазара на труда“ и „Социална закрила и приобщаване“.

При подкрепата по ПО ще бъдат изключени всякакви практики на сегрегация или на дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация, както и на реч на омразата и престъпленията от омраза. Най-голям принос за справяне с тези явления са дейностите по Приоритет 1, СЦ по буква й).

ПО ще даде принос към изпълнение на „Препоръките към националните власти за подобряване на обучението във висшето образование и преподаване в Европейското пространство за висше образование (ЕПВО)“, представени в Комюникето от 19.11.2020 г. на министрите на образованието от ЕПВО¹⁶.

Подкрепата в областта на цифровите умения по ПО ще има принос към стратегията за изграждане на цифровото бъдеще на Европа, при пълното прилагане на директива (ЕС) 2016/2102. Когато е приложимо данните за дейностите по ПО ще бъдат представяни при условията на Директива (ЕС) 2019/1024.

Приоритет 1 ще допринесе за постигане на следните контекстуални индикатори:

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_bg

¹⁶ <http://eha.info/page-ministerial-conference-rome-2020>

- Преждевременно напусналите образование и обучение, като дял от населението на 18-24 годишна възраст 13.9% [2019] от социалното табло с индикатори към Европейския стълб на социалните права.

- „Нарастване на дела на лицата на възраст 20-24 години със завършен поне втори гимназиален етап на средното образование“ от Споразумението за партньорство (СП),- „Среден брой години, прекарани в образование“ от Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030).

Подкрепата по Приоритет 1 ще има принос към индикатори № 5, № 6, № 20 и № 23 от НСРБИР.

По Приоритет 1 е програмиран необходимият ресурс по СЦ по чл. 4, пар.1, буква е) и буква й) от регламента за ЕСФ+ чрез мерки за пряка подкрепа на равния достъп до грижи в ранна детска възраст и образование за постигане на тематичната концентрация най-малко 5% на национално ниво за прилагане на **Европейската гаранция за децата**.

Приоритет 2 ще допринесе за постигане на следните контекстуални индикатори:

- „Ниво на цифрови умения на лицата като дял от лица на възраст 16-74 години 29% [2019] от социалното табло с индикатори към Европейския стълб на социалните права.

- „Намаляване на дела на учениците с резултати по-ниски от критичните, средно за трите области на PISA“ от СП.

- Население, притежаващо основни цифрови умения (DESI) от СП, НПР БЪЛГАРИЯ 2030, Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030).

Приоритет 3 ще допринесе за постигане на следните контекстуални индикатори:

- „Завършили висше образование като дял от населението 30-34 - 32,5 [2019] от социалното табло с индикатори към Европейския стълб на социалните права:

- „Достигане на ниво от 7% от относителния дял на населението (на възраст между 25-64 години), участващо в образование и обучение спрямо 2,5% през 2018 г.“ от СП.

- „Относителен дял на младежите (на 20-24 навършени години) със завършено най-малко средно образование“ от Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030).

За целта „Инвестиции за растеж и работни места“

ТАБЛИЦА 1		
Цел на политиката или Специфична цел на ФСП	Специфична цел или специален приоритет *	Обосновка (резюме)

<p>ЦП 4</p> <p>По-социална Европа — реализиране на европейския стълб на социалните права</p>	<p><i>ЕСФ+</i></p> <p><i>Чл. 4, параграф 1, буква д) подобряване на качеството, приобщаващия характер, ефективността и съответствието на системите за образование и обучение с нуждите на пазара на труда, включително чрез валидиране на неформалното и самостоятелното учене, така че да допринасят за придобиването на ключови компетентности, в т.ч. предприемачески и цифрови умения, също и чрез насърчаване на въвеждането на дуални системи на обучение и чиракуване;</i></p>	<p>[2 000 за всяка специфична цел или специален приоритет за ЕСФ+]</p> <p>Подкрепата по тази специфична цел ще бъде насочена към преодоляване на следните нужди от инвестиции с висок приоритет, очертани в Приложение Г на Доклада за България на Европейския семестър за 2019 г.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - създаване на качествено приобщаващо училищно образование; обезпечаване на придобиването на основни и цифрови умения и насърчаване на приобщаването в сферата на образованието и обучението; - подпомагане на професионалното развитие на учителите и обучаващите и насърчаване на новаторските методи на преподаване и новаторското съдържание с цел оказване на най-добра подкрепа на учениците в неравностойно положение; - повишаване на привлекателността, качеството и приложимостта на програмите за професионално образование и обучение и насърчаване на участието в обучение за възрастни; - подобряване на качеството и приложимостта по отношение на пазара на труда на висшето образование, включително на съвместните научноизследователски дейности и стажовете в предприятия. <p>С подкрепата по тази специфична цел ще се подкрепят необходимите действия, препоръчани на България в приетите от Съвета специфични за страната препоръки за 2019 г. и 2020 г. в областта на образованието:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подобряване на пригодността за заетост чрез засилване на уменията, включително на цифровите умения; - повишаване качеството, приложимостта на пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението, по-специално за ромите и другите групи в неравностойно положение; - подобряване на достъпа до работа от разстояние и насърчаване на цифровите умения и равния достъп до образование.
--	---	---

		<p>По тази специфична цел Програмата ще допринесе за постигане на индикаторите, включени в Стратегическата рамка за образование 2021-2030:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повишаване на коефициента на заетост на наскоро завършилите ПОО (1-3 години), които не продължават своето образование от 68,6% през 2019 г. на 80% през 2030 г. - Население, притежаващо основни цифрови умения - повишение от 29% през 2019 г. на 44% през 2030 г. <p>И индикаторите, включени в Споразумението за партньорство:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нарастване на нетния коефициент на записване във висше образование на лицата на възраст 19-23 г. от 42,1% през 2019 г. на 50% - нарастване на дела на 30-34-годишните със завършено висше образование до 40% спрямо 32.7% през 2019 г.;
<p>ЦП 4</p> <p>По-социална Европа — реализиране на европейския стълб на социалните права</p>	<p><i>ЕСФ+</i></p> <p><i>Чл. 4, параграф 1, буква е) насърчаване на равния достъп до качествено и приобщаващо образование и обучение, както и на неговото завършване, по-специално за групите в неравностойно положение - от образованието и грижите в ранна детска възраст през общото и професионалното образование и обучение до висшето образование, както и образованието и</i></p>	<p>[2 000 за всяка специфична цел или специален приоритет]</p> <p>Подкрепата по тази специфична цел ще бъде насочена към преодоляване на следните нужди от инвестиции с висок приоритет, очертани в Приложение Г на Доклада за България на Европейския семестър за 2019 г.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подобряване на приобщаващото, достъпно и качествено образование и грижи в ранна детска възраст, включително съответната инфраструктура и оборудване; - предотвратяване на преждевременното напускане на училище, посредством целенасочен подход и насърчаване на гъвкави програми за втори шанс; - създаване на качествено приобщаващо училищно образование, включително инвестиции; - подпомагане на професионалното развитие на учителите и обучаващите и насърчаване на новаторските методи на преподаване и новаторското съдържание с цел оказване на най-добра подкрепа на учениците в неравностойно положение; <p>С подкрепата по тази специфична цел ще се отговори на предизвикателствата, посочени в приетите от</p>

	<p><i>ученето в зряла възраст, включително улесняване на мобилността с учебна цел за всички и достъпността за хората с увреждания;</i></p>	<p>Съвета специфични за страната препоръки за 2019 г. и 2020 г. в областта на образованието:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повишаване качеството, приложимостта на пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението, по-специално за ромите и другите групи в неравностойно положение; - подобряване на достъпа до работа от разстояние и насърчаване на цифровите умения и равния достъп до образование. <p>Програмата ще допринесе за постигане на индикаторите, включени в Стратегическата рамка за образование 2021-2030:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повишаване на дела на обхванатите деца на възраст 4 г. в предучилищно образование спрямо общия брой на децата на 4 годишна възраст от 76,6% през 2018 г. на 91% през 2030 г. - Увеличение на средния брой години, прекарани в образование от 11,8 през 2019 г. на 15 през 2030 г.
<p>ЦП 4 По-социална Европа — реализиране на европейския стълб на социалните права</p>	<p><i>ЕСФ+ Чл. 4, параграф 1, буква ж) насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите и цифровите умения, по-добро предвиждане на промените и изискванията за нови умения, в зависимост от нуждите на пазара на труда, улесняването на</i></p>	<p>[2 000 за всяка специфична цел или специален приоритет]</p> <p>Подкрепата по тази специфична цел ще бъде насочена към преодоляване на следните нужди от инвестиции с висок приоритет, очертани в Приложение Г на Доклада за България на Европейския семестьър за 2019 г.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - създаване на качествено приобщаващо училищно образование; - подобряване на качеството и приложимостта на висшето образование спрямо изискванията на пазара на труда, включително на съвместните научноизследователски дейности и стажовете в предприятия. <p>С подкрепата по тази специфична цел ще се отговори на предизвикателствата, посочени в приетите от Съвета специфични за страната препоръки за 2019 г. и 2020 г. в областта на образованието:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подобряване на пригодността за заетост чрез засилване на уменията, включително на цифровите умения;

	<p><i>преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност;</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - повишаване качеството, приложимостта на пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението, по-специално за ромите и другите групи в неравностойно положение; - подобряване на достъпа до работа от разстояние и насърчаване на цифровите умения и равния достъп до образование. - подобряване равнището на заетост на нискоквалифицираните лица (от начален до прогимназиален етап на основно образование – 46% съгласно Доклада за България на европейския семестър за 2020 г.) чрез подкрепа за втори шанс и проходимост между образователни етапи и степени. <p>Програмата ще допринесе за постигане на индикатора, включен в Стратегическата рамка за образование 2021-2030:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повишение на относителния дял на младежите (на 20-24 навършени години) със завършено най-малко средно образование от 84,4% през 2019 г. на 89% през 2030 г. <p>Интервенциите са насочени към преодоляване на следните предизвикателства:</p> <ul style="list-style-type: none"> - През 2018 г. участието в обучение за възрастни е на равнище от 2,5 %, което е значително под средното за ЕС равнище от 11,1 %; - Делът на участващите в обучение нискоквалифицирани възрастни възлиза на около една четвърт от дела на населението като цяло. - Напредъкът в качеството, приложимостта на пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението въпреки реформите все още е ограничен. <p>В допълнение, програмата ще подкрепи политиките за професионалното развитие на докторантите за провеждане на докторантури, пряко свързани с актуални нужди на конкретни икономически сектори, бизнеси и работодатели.</p>
<p>ЦП 4 По-социална Европа — реализиране</p>	<p><i>ЕСФ+</i> <i>Член 4, параграф 1, буква й</i> <i>на насърчаване на социално-</i></p>	<p>[2 000 за всяка специфична цел или специален приоритет]</p> <p>Подкрепата по тази специфична цел ще бъде насочена към преодоляване на следните нужди от инвестиции с висок приоритет, очертани в Приложение Г на</p>

<p>на европейския стълб на социалните права</p>	<p><i>икономическата интеграция на маргинализирани общности, като ромите;</i></p>	<p>Доклада за България на Европейския семестър за 2019 г.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подобряване на приобщаващото, достъпно и качествено образование и грижи в ранна детска възраст, включително съответната инфраструктура и оборудване; - предотвратяване на преждевременното напускане на училище, посредством целенасочен подход и насърчаване на гъвкави програми за втори шанс; <p>С подкрепата по тази специфична цел ще се отговори на предизвикателствата, посочени в приетите от Съвета специфични за страната препоръки за 2019 г. и 2020 г. в областта на образованието:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повишаване качеството, приложимостта на пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението, по-специално за ромите и другите групи в неравностойно положение; - подобряване на достъпа до работа от разстояние и насърчаване на цифровите умения и равния достъп до образование. <p>Ще бъдат адресирани и специфичните нужди, идентифицирани по отношение на маргинализирани групи, като например ромите:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Само 66% от ромските деца на 4-6 г. посещават детска градина през 2016 г.; - 7% от ромите не посещават нито едно образователно ниво, а около 45% от ромите не завършват средно образование; - Според проучването на FRA EU-MIDIS II 60% от ромските деца се обучават в класна стая само с ромски ученици или с преобладаващ брой ромски ученици. - Образователната структура на ромската и турската етнически общности, като по данни от последното национално преброяване съответно 93% и 70% от представителите на тези етнически групи не завършват средното си образование, спрямо около 30% за етническите българи; - Всяко четвърто ромско дете и всяко девето турско дете на възраст 7-15 г. никога не са посещавали училище, в сравнение с 5.6% от децата в българската етническа група.
--	---	--

		<p>Програмата ще допринесе за постигане на индикаторите, включени в Стратегическата рамка за образование 2021-2030:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повишаване на дела на обхванатите деца на възраст 7 г. в училищно образование спрямо общият брой на децата на 7 годишна възраст от 90,5% през 2018 г. на 98% през 2030 г. - Намаляване дела на преждевременно напусналите образование и обучение от 12,8% през 2018 г. на 7% през 2030 г.
--	--	--

* Специални приоритети според ЕСФ + регламент

2. ПРИОРИТЕТИ

2.1.1. Наименование на приоритета [300] (повтаря се за всеки приоритет)

ПРИОРИТЕТ 1 - ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ

☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐ Това е приоритет, насочен към иновативни дейности
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, подточка х) от Регламента за ЕСФ+*
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+
☐ Това е приоритет, предназначен за специфичната цел за градска мобилност, посочена в член 3, параграф 1, буква б), подточка viii) от Регламента за ЕФРР и Кохезионния фонд
☐ Това е приоритет, предназначен за специфичната цел за свързаност на ИКТ, посочен в член 3, параграф 1, буква а), подточка v) от Регламента за ЕФРР и Кохезионния фонд

* Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.1.2.

2.1.1.1. Специфична цел Чл. 4, пар.1, буква е)¹⁷ — повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ

СЦ по Чл. 4, пар. 1, буква е) - Насърчаване на равния достъп до качествено и приобщаващо образование и обучение, както и на неговото завършване, по-специално за групите в неравностойно положение - от образованието и грижите в ранна детска възраст през общото и професионалното образование и обучение до висшето образование, както и образованието и ученето в зряла възраст, включително улесняване на мобилността с учебна цел за всички и достъпността за хората с увреждания

2.1.1.1.1. Интервенции по линия на фондовете

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), и), iii), iv), v), vi), vii) от РОР

Съответни видове действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка и) от РОР; Член 6, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Видовете действия са оценени като съвместими с принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество.

Текстово поле [8 000]

1. Разширяване обхвата в предучилищното и в училищното образование, чрез подкрепа за ефективното функциониране на механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици, в т.ч.:

¹⁷ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ + .

- Разширяване на териториалния и демографския обхват на Механизма чрез допълване на екипите за обхват на местно ниво, вкл. с образователни медиатори;
- Повишаване на капацитета и уменията на екипите за обхват, вкл. за работа с инструментариум за определяне на учениците в риск от отпадане;
- Целенасочени информационни дейности и работа с родители за разясняване ползите от образование и задълженията за включване в предучилищно и училищно образование, ангажиране на местни власти и неправителствени организации;
- Насърчаване изграждането на устойчиви партньорства между училища, детски градини, общини и неправителствени организации за пълен обхват и превенция на отпадането, вкл. популяризиране на добри практики за взаимодействие на институциите за включване на деца и ученици в образователната система. Създаване на ефективни училищни общности;

Група дейности 1 се реализира на територията на цялата страна чрез системен подход с фокус уязвими групи (предучилищно и основно образование), при демаркация с националната програма и принос към Европейската гаранция за децата.

2. Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в предучилищното и училищното образование, в т. ч.:

- Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти, вкл. нови в системата учители и на непедagogическия персонал, вкл. образователни медиатори и експерти от РУО за осъществяване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, вкл. социално-емоционалното учене в класните стаи, в съответствие с утвърдени програми за професионалното и кариерното им развитие.
- Интензивна работа с родители на ниво училище, и детска градина, за формиране на положителни нагласи към образованието и за пълноценното им участие в образователния процес като:
  - Съвместни дейности на ученици, родители, учители и непедagogически персонал, в т.ч. образователни медиатори и лидерски екипи за сближаване на общността в подкрепа целите на образователната институция.
  - Обучения на родители от уязвими групи за мотивиране, осъзнаване и осъществяване на техните отговорности по възпитание, развитие, образование и отглеждане на децата им; за активно участие в живота на образователната институция и за формиране на мотивация за активно приобщаване на децата им в образователната система.
  - Работа с родители от общността при включването им в училищни инициативи, вкл. допитвания по значими теми за училищния живот, създаване на условия за диалог, доверие и равнопоставеност при вземането на решенията за образованието на децата им, провеждане на тематични беседи, срещи с педагогически специалисти, дни на отворените врати, др.
- **Допълнителна подкрепа за личностно развитие** на деца и ученици със СОП, в риск, с хронични заболявания и изявени дарби за трайно приобщаване в предучилищното и училищното образование като:
  - Осигуряване на допълнителни педагогически специалисти и непедagogически персонал на база оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците, като психолози, педагогически съветници, логопеди,

ресурсни учители, треньори по вид спорт, образователни медиатори и други специалисти;

- Подобряване на образователната среда и прилагане на програми и осъществяване на индивидуална и групова работа за психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- Подкрепа за стимулиране овладяването на ключови компетентности с цел подготовка за самостоятелен и независим живот и за личностна реализация в т. ч. методики/модели/форми за диференциран подход на обучение и полесна проходимост между образователните етапи;
- **Обща подкрепа за личностно развитие** за достъп и трайно приобщаване на децата и учениците в предучилищното и училищното образование като:
  - Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения на децата в детските градини;
  - Обучение чрез допълнителни модули за деца в детските градини, които не владеят български език, психологическа подкрепа и допълнително обучение по български език.
  - Прилагане на програми за психомоторно, познавателно и езиково развитие на деца в детските градини; индивидуална и групова работа при установени езикови и/или емоционално-поведенчески и/или сензорни затруднения;
  - Допълнително обучение по учебни предмети с фокус върху обучението по български език на деца и ученици, за които българският език не е майчин, допълнително синхронно обучение за ученици с пропуски в усвояването на учебното съдържание, допълнително обучение и подкрепа за подготовка на учениците за национално външно оценяване, консултиране по учебни предмети и кариерно ориентиране на учениците.
  - Повишаване на езиковата култура и познания чрез изучаването на чужд език и преодоляване на пропуски в обучението, стимулиране на творческите изяви и повишаване на мотивацията за учене, чрез занимания по интереси приоритетно в тематични направления: „Дигитална креативност“, „Природни науки“, „Математика“, „Технологии“, „Изкуства и култура“, „Гражданско образование“, „Екологично образование и здравословен начин на живот“, чужди езици;
  - Обогатяване на прилаганите образователни програми и практически занимания за екологично образование, за формиране на екологична култура, съзнание и поведение, запознаване с екологичните закони, защита, управление и разумно използване на природните ресурси, опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
  - Грижа за здравето посредством прилагане на ефективни програми за здравно образование, здравословно хранене, първа долекарска помощ, безопасно движение по пътищата.
  - Подобряване на физическата култура чрез подкрепа за провеждането на тренировъчни занимания по видове спорт и на спортни дейности в детските градини/училищата.

Група дейности 2 се реализира на територията на цялата страна чрез системен подход, с хоризонтален териториален обхват, покриващ цялата територия на страната, с фокус

върху предучилищното и основно образование (I-VII клас), а при доказана необходимост на индивидуални потребности за ученици от гимназиален етап, например за НВО в X клас, като подкрепата ще има принос към Европейската гаранция за децата.

3. Превенция и предотвратяване на тормоза и насилието и намаляване агресията в училищата, в т.ч.:

- Провеждането на кампании за толерантност и подобряване на общуването на учениците, както и за въздействие върху вътрешната мотивация, оказване на психологическа подкрепа, насочена към децата и учениците, педагогическите специалисти и родителите, вкл. подкрепа за развиване на позитивен училищен психоклимат;
- Подкрепа за използването на посредници при решаване на конфликт в училище, консултиране на децата/учениците с психолог/педагогически съветник;
- Повишаване на компетентностите на учителите за използване и прилагане на форми и методи на противодействие на тормоза, насилието и др., за създаване на подкрепяща среда в класната стая, за работа с деца и ученици със СОП, работа с родителите, противодействие на негативни прояви като агресията/гнева – разпознаване, причини и превенция;
- Включване на ученици с проблемно поведение в групи за повишаване на социалните умения за общуване и за решаване на конфликти по ненасилствен начин, насочване на детето или ученика към занимания, съобразени с неговите потребности; наставничество;
- Участие на учениците в училищното управление и подкрепа за доброволчески инициативи, както в занимания, развиващи граждански и глобални компетенции, в т.ч. клубове и състезания по дебати и публични речи.

Група дейности 3, се реализира чрез подбор на проекти и е с принос към Европейската гаранция за децата.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), подточка iii) от POP

Текстово поле [1 000]

Децата, учениците, родителите, учителите, педагогическите специалисти и непедagogически персонал; вкл. образователни медиатори; деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с хронични заболявания и с изяви дарби; деца и ученици от маргинализирани групи, като ромите, както и такива търсещи или получили международна закрила и от други уязвими групи (включително настанени в Центрове за настаняване от семеен тип). Децата и учениците с пропуски в усвояването на учебното съдържание, деца и ученици в риск от отпадане от образователната система, родители на деца и ученици от уязвими групи, вкл. роми, лица преждевременно напуснали училище и др.

Участници в образователния процес, МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, МК, ММС, институциите в системата на предучилищното и училищното образование, в т.ч. частни детски градини и частни училища, когато е приложимо, обществени съвети към образователните институции, общини, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата, социални партньори в качеството им на участници в дейностите като партньори/асоциирани партньори, когато е приложимо.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), подточка iv) от РОР

Текстово поле [2 000]

При процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар.1, буква е) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Всички предвидени дейности по процедури по СЦ са насочени към гарантиране на равенството, приобщаването и недискриминацията.

Дейностите за допълнителна подкрепа за личностно развитие са с фокус работа с деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с хронични заболявания и изявени дарби. Дейностите за обща подкрепа за личностно развитие са с фокус върху уязвими групи, деца и ученици с обучителни затруднения и ученици в риск от отпадане от образователната система, а при доказана необходимост на индивидуални потребности и на ученици от гимназиален етап. Дейностите за осъществяване на обща подкрепа чрез осигуряване на занимания по интереси за стимулиране на творческите изяви и за повишаване на мотивацията за учене ще обхванат освен уязвими групи, деца и ученици с обучителни затруднения и ученици в риск от отпадане от образователната система, също и по-широк кръг ученици с оглед осигуряване на холистичен подход и приобщаване на основните целеви групи.

Кариерното ориентиране в училищното образование ще бъде насочено към всички ученици с фокус ученици от уязвими групи, застрашени от отпадане от училище, талантиливи ученици, ученици със специални образователни потребности, ученици с проблемно поведение.

При подготовката и изпълнението на всички дейности в процедурите ще се предвиждат и специални мерки за гарантиране на достъпност за хората с увреждания, включително в контекста на информационните и комуникационни технологии.

При изпълнение на дейностите, свързани с обучението на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал, което ще се подпомага хоризонтално, ще се гарантира равенството между мъжете и жените.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка v) от РОР

Текстово поле [2 000]

Н/П

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка vi) от РОР

Текстово поле [2 000]

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

Н/П

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii), член 8 от ЕФРР, член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 1: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етап на цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
П 1	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	ЕСФ +	Преход		ЕЕСО06 Брой на децата на възраст под 18 години	брой	1059 3	37 075
П 1	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	ЕСФ +	По-слабо развити		ЕЕСО06 Брой на децата на възраст под 18 години	брой	5296 4	185 373
П 1	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	ЕСФ +	Преход		ЕЕСО15 малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)	брой	5797	20 291
П 1	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	ЕСФ +	По-слабо развити		ЕЕСО15 малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)	брой	28986	101 452
П 1	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	ЕСФ +	Преход		SOI 1.5. Педагогически	брой	1244	4 353

					<i>специалисти и непедагогически персонал, обучени за работа с деца и ученици от уязвими групи</i>			
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>SOI 1.5. Педагогически специалисти и непедагогически персонал, обучени за работа с деца и ученици от уязвими групи</i>	<i>брой</i>	6218	21 762
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>SOI 1.1.Брой деца и ученици обхванати от механизма за съвместна работа на институциите</i>	<i>брой</i>	1557	5 450
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>SOI 1.1.Брой деца и ученици обхванати от механизма за съвместна работа на институциите</i>	<i>брой</i>	7786	27 252
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>SOI 1.2.Брой деца и ученици със специални образователн</i>	<i>брой</i>	831	2 908

					<i>и потребности (СОП), в риск, с хронични заболявания и с изявиени дарби</i>			
<i>ПІ</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>SOI 1.2. Брой деца и ученици със специални образователни и потребности (СОП), в риск, с хронични заболявания и с изявиени дарби</i>	<i>брой</i>	4155	14 542
<i>ПІ</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>SOI 1.3. Брой родители, подкрепени в процеса на приобщаващото образование</i>	<i>брой</i>	10593	37075
<i>ПІ</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>SOI 1.3. Брой родители, подкрепени в процеса на приобщаващото образование</i>	<i>брой</i>	52964	185373
<i>ПІ</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>SOI 1.4. Брой деца и ученици от предучилищното и училищното образование от уязвими групи, получили подкрепа</i>	<i>брой</i>	7649	26772

<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>SOI 1.4. Брой деца и ученици от предучилищното и училищното образование от уязвими групи, получили подкрепа</i>	<i>брой</i>	38246	133860
-----------	------------------------------------	--------------	-------------------------	--	--	-------------	-------	--------

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii), член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 2: Показатели за резултатите											
Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	База сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>EECR03 участници, които при напускане на операцията получават квалификация</i>	<i>брой</i>	<i>1750</i>	<i>2021</i>	<i>2399</i>	<i>МОН, УО</i>	
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1,</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо</i>		<i>EECR03 участници, които</i>	<i>брой</i>	<i>8750</i>	<i>2021</i>	<i>11997</i>	<i>МОН, УО</i>	

	<i>буква е)</i>		<i>разви ти</i>		<i>при напуска не на операц ята получав ат квалифи кация</i>						
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)</i>	<i>ЕС Ф +</i>	<i>Прех од</i>		<i>SRI 1.1.Брой деца и ученици записан и в предучи лично и училищ но образова ние чрез механиз ма за съвмест на работа на инстит уциите</i>	<i>бро й</i>	<i>4965</i>	<i>2020</i>	<i>5 161</i>	<i>МОН , УО</i>	
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)</i>	<i>ЕС Ф +</i>	<i>По- слабо разви ти</i>		<i>SRI 1.1.Брой деца и ученици записан и в предучи лично и училищ но образова ние чрез механиз ма за съвмест на работа на</i>	<i>бро й</i>	<i>24826</i>	<i>2020</i>	<i>25 805</i>	<i>МОН , УО</i>	

					<i>инстит уциите</i>						
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕС Ф +</i>	<i>Прех од</i>		<i>SR1 1.2.Брой деца и ученици от уязвими групи с подобре ни образова телни резулта ти 1 година след участие в операц ята</i>	<i>бро й</i>	<i>5897</i>	<i>2019/2 020</i>	<i>26 712</i>	<i>МОН , УО</i>	
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕС Ф +</i>	<i>По- слабо разви ти</i>		<i>SR1 1.2.Брой деца и ученици от уязвими групи с подобре ни образова телни резулта ти 1 година след участие в операц ята</i>	<i>бро й</i>	<i>79489</i>	<i>2019/2 020</i>	<i>133 562</i>	<i>МОН , УО</i>	

2.1.1.1.3. Примерна разбивка на програмираните средства (ЕС) в зависимост от вида интервенция (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), viii)

Таблица 1: Измерение 1 – Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	148	7 371 475
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	148	36 857 375
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	149	13 004 880
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	149	65 024 395
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	154	7 198 129
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	154	35 990 646

Таблица 2: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	01	27 574 484
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	01	137 872 416

Таблица 3: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	33	27 574 484
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	33	137 872 416

Таблица 6: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	06	10 800 264

Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	06	54 001 320
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	10	16 774 220
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	10	83 871 096

Таблица 7: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	02	11 029 794
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	02	55 148 966

* По принцип 40 % за ЕСФ + допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ +, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.1.2. Специфична цел по чл. 4, пар. 1, буква ж)¹⁸ — повтаря се за всяка избрана специфична цел или област на подпомагане за приоритетите, различни от техническа помощ

СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж) - насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите и цифровите умения, по-доброто предвиждане на промените и изискванията за нови умения, в зависимост от нуждите на пазара, улесняването на преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност

2.1.1.2.1. Интервенции по линия на фондовете

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), i), iii), iv), v), vi), vii) от РОР;

Съответни видове действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка i) от РОР; Член 6, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Видовете действия са оценени като съвместими с принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество.

Текстово поле [8 000]

1. Ограмотяване на възрастни, в т.ч.:

- Реинтегриране в образователната система на лица, навършили 16 години, отпаднали от училище и/или без основно образование, чрез дейности за образователна медиация (мотивация за участие в образование, работа на образователни медиатори и др.);
- Организиране и провеждане на курсове за ограмотяване на възрастни, и на курсове за усвояване на учебно съдържание за различните образователни етапи и степени за лица, с ниско образование или без образование в координация с Агенция по заетостта и МТСП, с цел последващо включване във възможности за придобиване на професионална квалификация;
- Популяризиране на необходимостта от повишаване и насърчаване на грамотността и привличане на общественото внимание към ползите от повишаването на грамотността;
- Включване в гъвкави форми за образование на тези, които не са завършили средно образование и осигуряване на условия за втори шанс чрез кариерно ориентиране и консултиране, доброволчество, менторство, др;
- Валидиране на резултати от неформалното обучение и информалното учене чрез оценяване и признаване на съответствието между компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене, и изискванията за завършване на клас, етап или степен от основно образование.
- Групови/индивидуални дейности за запознаване с професии; определяне на професионалните интереси на представителите на целевите групи и консултиране за самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия за адаптиране на пазара на труда на регионално/местно ниво; проследяване при осъществяване на връзката образование – пазар на труда и др. за подпомагане прехода от образование към реализация на пазара на труда.

¹⁸ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от регламента за ЕСФ + .

Постигнатият положителен ефект от изпълнението на проект „Ограмотяване на възрастни – Фаза 1“ по ОПНОИР показва, че е необходимо да продължи работата с целевите групи за завършване на основна степен на образование и насочване към по-висока степен на образование. В тази връзка дейностите ще бъдат насочени като се вземат предвид опитът от изпълнение на мерки за ограмотяване на възрастни и повишаване на образованието им чрез целенасочен подход, координиран от МОН и при прилагане на процедура за конкурентен подбор – „Ограмотяване на възрастни – 2“, която се предвижда да приключи през 2023 г. С оглед установената необходимост от по-широко партньорство на регионално ниво при изпълнение на дейностите за участие на възрастни в учене през целия живот и улесняване на достъпа до пазара на труда се налага изводът, че най-подходящ инструмент за реализирането им е подходът за Интегрирани териториални инвестиции. Насърчаване участието в учене през целия живот, чрез подхода ИТИ осигурява допълняемост и демаркация между Програма „Образование“ и Програма „Развитие на човешките ресурси“ – по ПО фокусът е улесняване на достъпа до и повишаване на образованието като необходима предпоставка за реализация на пазара на труда в синхрон с регионалните потребности и образователната структура на местното население, докато ПРЧР се фокусира върху квалификация и преквалификация на безработни и работещи лица за осигуряване на заетост. Демаркацията между двете програми на ниво операция се залага в разработваните от УО указания/насоки за бенефициентите по подхода ИТИ като ще се следи по образователен етап/степен, училище, участие в дейности на целевата група. Дейностите ще допринасят за повишаване на участието на населението на възраст 25-64 г. в образование и обучение; намаляване на преждевременно напусналите образование и обучение; намаляване дела на младежите на възраст 15-29 г., които не работят и не учат.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), подточка iii) от POP

Текстово поле [1 000]

Лица над 16 години с основно и по-ниско образование - младежи, възрастни извън задължителната училищна възраст, лица със специални образователни потребности, младежи и възрастни от маргинализирани групи като ромите, както и такива търсеци или получили международна закрила и от други уязвими групи.

Участниците в образователния процес, МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, АЗ, ДАБ, АСП, институциите в системата на училищното образование, общини, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата, социални партньори, когато е приложимо, в качеството им на партньори/асоциирани партньори.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), подточка iv) от POP

Текстово поле [2 000]

При процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Предвидените дейности по процедурата по СЦ са насочени към гарантиране на равенството, приобщаването и недискриминацията.

Концентрираните усилия за разширяване на обхвата на образователната система, особено в основната степен, чрез планираните дейности осигуряват условия за равен достъп до образователна услуга и по-гъвкава проходимост между образователните етапи на регионално ниво и насърчават учене през целия живот. Акцент на планираните дейности е и предотвратяване на преждевременното напускане на образование (18-24 г.) особено по отношение на уязвимите групи и регионите с намаляващи нива на записване в образователната система и висок дял на преждеременно напускащи училище, посредством целенасочен подход и насърчаване на гъвкави програми за втори шанс.

При подготовката и изпълнението на дейностите по процедурата ще се предвиждат и специални мерки за гарантиране на достъпност за хората с увреждания, включително в контекста на информационните и комуникационни технологии.

При организирането и провеждането на курсовете за ограмотяване на възрастни, и на курсовете за усвояване на учебно съдържание за различните образователни етапи и степени за лица, с ниско образование или без образование ще се гарантира равенството между мъжете и жените.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка в) от POP

Текстово поле [2 000]

Дейностите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж) на приоритет „Приобщаващо образование и образователна интеграция“ се реализират чрез териториален подход (ИТИ).

Конкретните нужди и операции на местно/регионално ниво се определят в Интегрираните териториални стратегии за развитие (ИТСР) на регионите за планиране NUTS 2, одобрени от регионалните съвети за развитие. Дейностите по подхода ИТИ се реализират на база интегрирани концепции, за осъществяване на конкретна цел/приоритет от ИТСР на района. Те се изготвят и изпълняват в партньорство между различни местни заинтересовани страни (общини, НПО, образователни институции и т.н.) съобразно идентифицираните нужди на района. Проекти по ПО в рамките на концепция за ИТИ се реализират координирано с проекти по другите програми, финансиращи концепцията. Чрез принципа на партньорство-сътрудничество между заинтересовани страни/участници в социално-икономическия живот на конкретната територия ще се постигне по-добър фокус на инвестициите.

Координацията, синергията и допълняемостта по подхода ИТИ спазва общи указания за подкрепа на интегрирано териториално развитие на регионите за планиране от ниво 2 със средства от ЕСИФ 2021-2027. Задължително е да има доказан интегриран характер на мерките, особено когато нямат видима връзка помежду си (напр. в концепция с проект за ограмотяването на възрастни в една/няколко общини следва да бъде обвързано взаимодействието му с други проекти от концепцията, напр. за заетост, ремонт на училища, въздействието върху другите общини от региона, т.е. как са свързани отделните проекти финансирани от различни ЕСИФ), за да отговори на заложеното в ИТСР съответствие с Национална концепция за регионално и пространствено развитие. За целта чрез информационни кампании бенефициентите по ИТИ ще бъдат подготвени за структуриране на партньорствата в рамките на ИТСР и представяне на качествени интегрирани проекти.

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква з), подточка vi) от РОР

Текстово поле [2 000]

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква з), подточка vii) от РОР

Текстово поле [1 000]

Н/П

2.1.1.2.2. Показатели

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква з), подточка ii), член 8 от ЕФРР, член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 1: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етап на цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
П1	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕСФ +	Преход		ЕЕСО02 безработни, включително трайно безработни	брой	268	1 879
П1	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕСФ +	По-слабо развити		ЕЕСО02 безработни, включително трайно безработни	брой	1 342	9 392
П1	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕСФ +	Преход		ЕЕСО04 неактивни	брой	85	595
П1	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕСФ +	По-слабо развити		ЕЕСО04 неактивни	брой	425	2 972

<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>ЕЕСО05 Заети, вкл. самостоятелно заети</i>	<i>брой</i>	<i>48</i>	<i>337</i>
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>ЕЕСО05 Заети, вкл. самостоятелно заети</i>	<i>брой</i>	<i>240</i>	<i>1 683</i>
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>ЕЕОС09 участници с прогимназиален етап на основното образование или по-ниска степен на образование</i>	<i>брой</i>	<i>401</i>	<i>2 810</i>
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>ЕЕОС09 участници с прогимназиален етап на основното образование или по-ниска степен на образование</i>	<i>брой</i>	<i>2 007</i>	<i>14 048</i>
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>ЕЕСО15 малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)</i>	<i>брой</i>	<i>321</i>	<i>2 248</i>
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>ЕЕСО15 малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)</i>	<i>брой</i>	<i>1 605</i>	<i>11 238</i>

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii) и член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 2: Показатели за резултатите											
Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	База сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>ЕЕСR01 участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа</i>	<i>брой</i>	<i>312</i>	<i>2020</i>	<i>595</i>	<i>УО</i>	
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>ЕЕСR01 участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа</i>	<i>брой</i>	<i>1561</i>	<i>2020</i>	<i>2 972</i>	<i>УО</i>	
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>ЕЕСR03 участници, които при напускане</i>	<i>брой</i>	<i>1313</i>	<i>2020</i>	<i>2 248</i>	<i>УО</i>	

					<i>не на операци ята получав ат квалифи кация</i>					
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)</i>	<i>ЕС Ф +</i>	<i>По- слабо разви ти</i>		<i>ЕЕСR03 участни ци, които при напуска не на операци ята получав ат квалифи кация</i>	<i>бро й 6565</i>	<i>2020</i>	<i>11 23 8</i>	<i>УО</i>	

2.1.1.2.3. Примерна разбивка на програмираните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не е приложимо за ЕФМДР)

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), viii)

Таблица 1: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	151	4 559 117
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	151	22 795 583

Таблица 2: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	01	4 559 117
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	01	22 795 583

Таблица 3: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	08	4 559 117
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	08	22 795 583

Таблица 4: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква ж)	10	4 559 117
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква ж)	10	22 795 583

Таблица 5: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	02	1 823 647
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	02	9 118 233

* По принцип 40 % за ЕСФ + допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ +, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.1.3. Специфична цел по чл. 4, пар. 1, буква й)¹⁹ — повтаря се за всяка избрана специфична цел или област на подпомагане за приоритетите, различни от техническа помощ

СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)- насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности, като ромите;

2.1.1.3.1. Интервенции по линия на фондовете

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), i), iii), iv), v), vi), vii) от POP;

Съответни видове действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка i) от POP; Член 6, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Видовете действия са оценени като съвместими с принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество.

Текстово поле [8 000]

1. Създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери, в т.ч.:

- Повишаване на уменията на децата и учениците за обучение и общуване в мултикултурна среда, включително психологическа подкрепа и допълнителни обучения за деца/ученици с образователни затруднения, в т.ч. допълнителни обучения по български език, споделяне на културна идентичност и ценности;
- Повишаване на капацитета и квалификацията на педагогическите специалисти и непдагогическия персонал, вкл. образователните медиатори за работа в мултикултурна образователна среда;
- Насърчаване създаването на училищни общности, в които ученици, родители, учители и лидерски екип развиват умения за ефективно и равноправно взаимодействие в мултикултурна образователна среда;
- Подкрепа за интензивна работа с родители: кратки обучения на родители относно техните права и задължения, свързани с образованието на децата им и за формиране у тях на мотивация за активно приобщаване на децата им в системата на предучилищното и училищното образование, в т.ч. чрез участие на образователни медиатори.
- Подкрепа за осигуряване на достъп до качествено образование и за преодоляване на нефинансови бариери в малките населени места и в труднодостъпните райони, чрез осигуряване на транспорт, хранене, ученическо общежитие; мобилност на преподаватели и адаптиране към работна среда в различни райони и с различни групи ученици, вкл. адаптационни програми и социални пакети за млади учители.
- Подкрепа за приобщаваща образователна среда, осигуряване на учебници, познавателни книжки за децата в задължителна предучилищна възраст, учебни пособия и материали; допълнителна работа на педагогическите специалисти с ученици от маргинализирани групи (включително през лятото);

¹⁹ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от регламента за ЕСФ + .

- Подкрепа за ангажиране на местните общности с образователната институция, чрез инициативи като например доброволчески кампании в подкрепа на съответното училище;

2. Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията, в т.ч.

- Превенция и недопускане на дискриминация в образователните институции в посока обучители и обучаеми, чрез подготовка на практически ръководства, информационни кампании, обучителни семинари, вкл. и за представители на местните власти;
- Насърчаване на десегрегацията на училищата и класните стаи, осигуряване на подкрепяща образователна среда и формиране на подкрепяща обществена среда чрез междуучилищни дейности, подсигуриране на партньорство с местните общности и гражданския сектор, допълнителна работа с учениците в приемните училища, допълнителна работа с родителите и други;
- Преодоляване на негативни обществени нагласи, основани на етнически произход и културна идентичност (включително чрез провеждане на информационни кампании, насочени към недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност);
- Мобилност на учители и ученици от сегрегирани в приемно - несегрегирани училища, с фокус върху социално слаби и уязвими групи;
- Подготовка и въвеждане на адаптирани учебни материали и помагала за ученици, чийто майчин език е различен от българския език, чрез осъществяване на допълнително подпомагащо езиково обучение по български език в началното училище, заедно с интегрирана езикова подкрепа, целенасочено оказвана по всички предмети, която продължава и в горните класове.
- Организиране на доброволчески кампании в подкрепа на съответното училище;

Десегрегационният подход в образованието е залегнал като ангажимент на национално ниво. МОН провежда системни политики за гарантиране на правото на образование в съответствие с основните принципи в ЗПУО. Групата дейности 2 по СЦ се реализира с оглед на ангажиране с процеса на децентрализация за изграждане на капацитета на местната власт и обвързването им с образованието на маргинализираните групи и ще се изпълняват на база доказаните териториални нужди на местно/регионално ниво. Дейностите ще бъдат насочени не само към подкрепа за деца и ученици от уязвими групи, но и към увеличаване на социалните им перспективи чрез съвместното им обучение с деца и ученици от немаргинализирани групи в условията на занимания по интереси, както и към насърчаване на местните общности в политиките за десегрегация. Подкрепата на програмата е насочена към общини с утвърден общински план/стратегия с мерки за приобщаване на ромите.

Група дейности 2 допринася за Европейската гаранция за децата.

3. Утвърждаване на интеркултурното образование, чрез култура, наука и спорт, в т.ч.

- Разнообразяване на формите и средствата за ефективно осъществяване на интеркултурно образование, чрез занимания по интереси, съвместни дейности между детски градини и училища с концентрация на деца от уязвими групи, и такива в които няма концентрация на деца от уязвими групи, вкл. обменни визити, екскурзии, зелени училища и др.
- Организиране и провеждане на учебния процес (в детски градини и училища) в реална среда, посредством изнесени занимания в музеи, художествени галерии, културни

институции, такива свързани с театралното, танцово, културното и природното наследство, визуалните изкуства, спортни и музикални мероприятия.

- Популяризиране на възможностите за професионално развитие и личностно развитие на учениците посредством образование, чрез организиране на тематични срещи и беседи на ученици с представители от различни професионални съсловия, учени, хора на изкуството, културни дейци, спортисти.
- Провеждане на културно-образователни инициативи, популяризиращи четенето и грамотността в библиотеки, като част от обучението по образователни направления.
- Развиване на отношение към културата и придобиване на знания относно културното и литературното наследство, четенето, творческото мислене, природните, естествените и точните науки, чрез провеждане на занимания по интереси в извън класна форма и изнесени занимания.
- Подкрепа за интензивна работа за изграждане на общност от активни родители: кратки обучения на родители, свързани с образованието на децата им, включително чрез участие на образователни медиатори.
- Провеждане на информационни кампании, насочени към недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност.

Група дейности 3 допринася за Европейската гаранция за децата.

По трите групи дейности на СЦ по чл. 4, пар.1, буква й) се насърчава междуучилищният обмен и споделяне на образователни ресурси, включително съвместни дейности между училища и детски градини с концентрация на уязвими групи и такива без концентрация на уязвими групи, включително обменни визити, екскурзии, зелени училища и др.

Съгласно ЗПУО приобщаващото образование чрез обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на всяко дете/ученик е съобразно индивидуалните му потребности. За дейностите по СЦ по чл. 4, § 1, буква е) е предвиден холистичен подход с цел развиване на интелектуални, социални, физически, творчески умения на децата/учениците. Акцентът е към повишаване участието на децата/учениците от уязвими групи с различни потребности за намаляване на риска от социална изолация. Дейностите по СЦ по чл. 4, §. 1, буква е) са предвидени за реализация като дългосрочни операции със системен ефект, докато дейностите по СЦ чл.4,§1, буква й) са насочени към конкретни местни нужди за постигане на цели по стратегически/планови документи на териториално ниво. Различните подходи по тези СЦ гарантират, че всяко дете/ ученик ще има осигурен достъп до качествен образователен процес и осигурено участие в предвиденото разнообразие от дейности.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), подточка iii) от POP

Текстово поле [1 000]

Деца, ученици, родители, учители, педагогически специалисти и непедagogически персонал; деца и ученици със специални образователни потребности; деца и ученици от уязвими групи, като ромите, деца и ученици търсещи или получили международна закрила и от други уязвими групи. Деца и ученици с пропуски в усвояването на учебното съдържание, деца и ученици в риск от отпадане от образователната система, родители на деца от уязвими групи, вкл. ромите, лица преждевременно напуснали училище, студенти от уязвими групи и др.

Участници в образователния процес, МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, МК, ММС, висши училища и научни организации, институциите в системата на предучилищното и училищното образование, в т. ч. частни детски градини и частни училища, когато е приложимо, обществени съвети към образователните институции, общини, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), подточка iv) от POP

Текстово поле [2 000]

При процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, раса, етнически произход, религия, вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Предвидените дейности по процедурите по тази СЦ са насочени към гарантиране на равенството, приобщаването и недискриминацията. При изпълнението им ще бъдат предвидени мерки за противодействие на феминизирането на бедността и дискриминацията въз основа на пола на пазара на труда и в сферата на образованието и обучението.

Дейностите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й) са насочени към деца и ученици от маргинализирани групи за трайното им оставане в образование, чрез подход-отдолу нагоре, който цели премахването на бариерите, които могат да възпрепятстват ученето и участието на всяко едно дете, като активизира участието на целевите групи в единен образователен процес и взаимодействието им с други целеви групи и предвижда комбинирани дейности, които не са насочени единствено към уязвими групи, в който основен акцент е интеркултурното образование, чрез межкултурно взаимодействие в образователна среда, между образователни институции с концентрация на деца и ученици от уязвими групи с такива без концентрация на деца и ученици от уязвими групи. Дейностите по СЦ чл. 4, пар. 1, буква й) имат за цел и усвояването на знания за различните измерения на културните идентичности и позитивното възприемане на различията и интеркултурните отношения, създаващи умения за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

При подготовката и изпълнението на дейностите по процедурите ще се предвиждат и специални мерки за гарантиране на достъпност за хората с увреждания, включително в контекста на информационните и комуникационни технологии.

При изпълнение на дейностите, свързани с повишаване на капацитета и квалификацията на педагогическите специалисти и непдагогическия персонал, вкл. образователните медиатори за работа в мултикултурна образователна среда ще се гарантира равенството между мъжете и жените.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Дейностите се реализират чрез териториални подходи (ИТИ, ВОМР) и конкурентен подход на национално ниво. Подход ВОМР се изпълнява при доказани местни териториални нужди,

залегнали след анализ в стратегиите на МИГ. ПО финансира мерки от многофондови стратегии за ВОМР, осигурявайки синергия и допълване между програмите, изключително приложимо предвид ролята на заинтересованите страни в процеса на образованието. Интегриращ елемент по ВОМР е координацията между програмите и функционирането на МИГ на принципа „отдолу-нагоре“, допълващ националната политика в осигуряване достъпа до образование.

Подходът ВОМР се прилага на подрегионално ниво – община, част от община, група от съседни общини, с население между 10 000 и 150 000 жители на територията на цялата страна (вкл. селски райони, територии със специфични характеристики в Националната концепция за пространствено развитие 2013 – 2025 г.) с изключение на градове с население над 30 000 жители, в строителните им граници.

Водещ фонд за ВОМР е ЕЗФРСР. Отношенията между УО на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони и УО на останалите програми се определят в акт на Министерски съвет. Научените уроци за подхода ВОМР показват необходимост от намаляване на административната тежест – единни правила, координация, опростени разходи, повишен капацитет на МИГ/бенефициенти по ПО.

Подходи ВОМР и ИТИ спазват национални механизми за координация. Проектите се базират на анализи на териториите, идентифицирали нужди и приоритети в СВОМР и ИТСР в сферата на образованието. ПО осигурява мултипликационен ефект за целевата група, допълван от други програми в СВОМР и ИТСР съгласно изискванията на ПО – мерки за приобщаване на ромите в одобрен стратегически документ/общински/областен план. УО на ПО участва в разработването на националните документи за координация по ВОМР и ИТИ, изготвя указания за кандидатстване, оценяване, мониторинг, включително отчетност за маргинализираните групи като роми. УО участва в мониторинга на стратегиите по ИТИ и ВОМР.

Междурегионални, транснационални и трансрегионални действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка vi) от POP

Текстово поле [2 000]

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 22, параграф 3, буква г), подточка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

Н/П

2.1.1.3.2. Показатели

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii), член 8 от ЕФРР, член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 1: Показатели за крайни продукти

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ИД [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етап на цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
<i>П I</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>SOI 1.5. Педагогически специалисти и непедagogически персонал, обучени за работа с деца и ученици от уязвими групи</i>	<i>брой</i>	<i>126</i>	<i>880</i>
<i>П I</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>SOI 1.5. Педагогически специалисти и непедagogически персонал, обучени за работа с деца и ученици от уязвими групи</i>	<i>брой</i>	<i>791</i>	<i>5 539</i>
<i>П I</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>ЕЕСО15 малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)</i>	<i>брой</i>	<i>2 177</i>	<i>15 237</i>
<i>П I</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>ЕЕСО15 малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)</i>	<i>брой</i>	<i>11 234</i>	<i>78 634</i>
<i>П I</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>SOI1.6.Брой училища обхванати в дейности за десегрегация</i>	<i>брой</i>	<i>8</i>	<i>58</i>

					<i>по програмата</i>			
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>SOI1.6. Брой училища обхванати в дейности за десегрегация по програмата</i>	<i>брой</i>	<i>42</i>	<i>287</i>
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>SOI 1.4. Брой деца и ученици от предучилищното и училищното образование от уязвими групи, получили подкрепа</i>	<i>брой</i>	<i>1143</i>	<i>7998</i>
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>SOI 1.4. Брой деца и ученици от предучилищното и училищното образование от уязвими групи, получили подкрепа</i>	<i>брой</i>	<i>6267</i>	<i>43866</i>

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii) и член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 2: Показатели за резултатите											
Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	База данни или референтна	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]

							стой ност				
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕС Ф +</i>	<i>Преход</i>		<i>ЕЕСR03 участници, които при напускане на операцията получават квалификация</i>	<i>брой</i>	<i>743</i>	<i>2020</i>	<i>880</i>	<i>УО</i>	
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕС Ф +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>ЕЕСR03 участници, които при напускане на операцията получават квалификация</i>	<i>брой</i>	<i>3716</i>	<i>2020</i>	<i>5068</i>		
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕС Ф +</i>	<i>Преход</i>		<i>SRI 1.1. Брой деца и ученици от уязвими групи с подобрени образователни резултати 1 година след</i>	<i>брой</i>	<i>548</i>	<i>2020</i>	<i>7 198</i>	<i>УО</i>	

					<i>участие в операцията</i>						
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>СRI 1.1. Брой деца и ученици от уязвими групи с подобрени образователни резултати 1 година след участие в операцията</i>	<i>брой</i>	<i>2744</i>	<i>2020</i>	<i>39 479</i>		

2.1.1.3.3. Примерна разбивка а програмираните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), viii)

Таблица 1: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	154	6 060 189
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	154	37 128 586

Таблица 2: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	01	6 060 189
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	01	37 128 586

Таблица 3: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	08	5 020 133
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	08	5 942 167
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	16	1 497 160
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	16	13 474 440
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	33	2 910 772
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	33	14 344 103

Таблица 4: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква й)	06	5 005 130
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква й)	06	31 853 303
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква й)	10	1 055 059
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква й)	10	5 275 283

Таблица 5: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква й)	02	2 424 076

Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква й)	02	14 851 434
-------------	------	------------------	------------------------------	----	------------

* По принцип 40 % за ЕСФ + допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ +, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.2. Наименование на приоритета [300] (повтаря се за всеки приоритет)

ПРИОРИТЕТ 2 – МОДЕРНИЗАЦИЯ И КАЧЕСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО

☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐ Това е приоритет, насочен към иновативни дейности
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, подточка х) от Регламента за ЕСФ+*
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+
☐ Това е приоритет, предназначен за специфичната цел за градска мобилност, посочена в член 3, параграф 1, буква б), подточка viii) от Регламента за ЕФРР и Кохезионния фонд
☐ Това е приоритет, предназначен за специфичната цел за свързаност на ИКТ, посочен в член 3, параграф 1, буква а), подточка v) от Регламента за ЕФРР и Кохезионния фонд

* Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.1.2..

2.1.3.1. Специфична цел по чл. 4, пар. 1, буква д)¹ — повтаря се за всяка избрана специфична цел за приоритети, различни от техническа помощ

СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д) - Подобряване на качеството, приобщаващия характер, ефективността и съответствието на системите за образование и обучение с нуждите на пазара на труда, включително чрез валидиране на неформалното и самостоятелното учене, така че да допринасят за придобиването на ключови компетентости, в т.ч. предприемачески и цифрови умения също и чрез насърчаване на въвеждането на дуални системи на обучение и чиракуване

Интервенции по линия на фондовете

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), и), iii), iv), v), vi), vii) от POP

Съответни видове действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка и) от POP; Член 6, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Видовете действия са оценени като съвместими с принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество.

Текстово поле [8 000]

1. Ефективно прилагане на компетентностния модел чрез въвеждане на училищни методически планове за действие за развитие на ключови компетентности, в т.ч.:

- Модернизиране методите на преподаване и оценяване, адаптиране/разработване и прилагане на компетентностно базирани учебни материали и помагала и осъществяване на междупредметни връзки, вкл. за

¹ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от регламента за ЕСФ + .

насърчаване на инициативност и предприемчивост и интегрално свързаната с тях финансова грамотност, социални и граждански компетентности, културна компетентност, умения за учене, за изразяване чрез творчество, за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт;

- Подготовка на изпитни материали за вътрешно и за национално външно оценяване и развитие на система от инструменти за измерване постигането на основни резултати от обучението, вкл. използване на цифрови платформи за проследяване напредъка на отделния ученик, индивидуализация на обучението му и управление на процеса на развиване на знанията и уменията му;
- Целеви обучения за актуализиране на знанията, методическите и практическите умения за повишаване квалификацията на учителите, училищните лидери и РУО експертите за прилагане на компетентностния подход и на ценностно-ориентиран подход в образователния процес, вкл. за повишаване на лидерските умения;
- Изграждане на проактивен и предприемачески начин на мислене, насърчаване на култура на взаимопомощ, спортменство, трансфер на знания (knowledge transfer) и добри практики; създаване на условия и подкрепа на екипната работа на учителите за разширяване обхвата на училищните методически планове за действие за развитие на ключови компетентности чрез прилагане на концепцията за споделяне на ресурси;
- Изграждане на Професионални учещи се общности.

2. Дигитална трансформация на училищното образование в т.ч. ПОО, чрез:

- Внедряване на иновативни решения в общото училищно образование, вкл. въвеждане на софтуерни решения за анализ и оценяване на образователните резултати, основани на използване на компютърно моделиране, алгоритми и изкуствен интелект; въвеждане на инструменти за персонализация на ученето; интегриране на наложени платформи за обучение (от разстояние в електронна среда - ОРЕС) и надграждане на създадената библиотека с електронни ресурси и съдържание за учене и преподаване;
- Анализ на съществуващите практики, евентуални нормативни промени, обучение и въвеждане на подходящи формати за обмен на опит между учители и училища и надграждане на капацитет за подобряване условията за максимално ефективно преподаване и учене във виртуална среда и виртуални класни стаи, за провеждане на ОРЕС и прилагане на хибридна и смесена форма на обучение (blended learning/1:1 модел);
- Подкрепа на дигиталната трансформация чрез повишаване на дигиталните компетентности и умения на педагогическите специалисти, учениците и родителите чрез обучения и информационни кампании за опасностите в интернет, отрицателния ефект на фалшивите новини и др.;
- Подкрепа за осигуряване на цифрово приобщаване, в т.ч. обучение на ученици от маргинализирани групи, вкл. роми, за придобиване на умения за ОРЕС, осигуряване на технически средства за целите на обучението, като се надградят мерките по REACT-EU и др.;

- Надграждане на мерките за създаване на Национална STEM среда по НПВУ чрез подкрепа за практическа работа на ученици в лабораторна среда за натрупване на знания и умения, свързани с природни науки, математика и информатика, добавена виртуална реалност, работа в екип, аналитично и критично мислене, използване на научноизследователски методи и подходи, създаване на практически решения за решаване на проблеми;
- Синхронизиране и консолидация на съществуващите вътрешни информационни системи и бази данни в системата на образованието чрез въвеждане на специализирани софтуерни решения за интегриране, проследяване, анализ и оценяване на ключови данни и индикатори за развитието на образованието;
- Развиване на капацитет на ниво училище, РУО и ключови експерти и ръководители в системата чрез обучения за събиране на данни за образователната система и образователните резултати на учениците и за формулиране на решения на база данни и анализ, експертна подкрепа и осигуряване на нужната техническа обезпеченост.

ПО ще надгради подкрепата по проекти „Образование за утрешния ден“ и „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“ по ОПНОИР като поставя фокус върху въвеждане на цифрови решения за мониторинг на образователните резултати и персонализиране на образованието; осигуряване на плавен преход от присъствено към дистанционно обучение и обратно, при необходимост; създаване на пълна отворена база данни с образователно съдържание за достъп до висококачествено вътрешно създадено или външно цифрово образователно съдържание; подобряване дигиталните умения за използване и създаване на цифрово образователно съдържание за учители, деца и родители с фокус върху уязвимите групи. Ще се насърчава партньорството между родителите и училищата, между институциите в системата на училищното образование и външни експертни организации. Цифрово учебно съдържание по професионална подготовка в ПОО ще се разработва по Приоритет 3 на ПО.

С оглед очакваното въздействие и предвид COVID-19 кризата е необходимо прилагането на системен подход в изпълнението на предвидените дейности с оглед осигуряване на равен достъп до ОРЕС и национално покритие на интервенциите.

3. Подкрепа за ученици с таланти, като

- Дейности за подготовка на ученици с таланти за участие в регионални кръгове на конкурси, олимпиади и състезания;
- Подпомагане на ученици с таланти за участие в национални кръгове на конкурси, олимпиади и състезания в областта на култура, спорт, STEAM и чужди езици чрез предоставяне на стипендии и провеждане на тренировъчни лагери и летни академии.

Дейностите по ПО са насочени към подготовка на ученици от училища предимно в селски и градски сегрегирани райони, които не са представени или са недостатъчно представени в състезания и олимпиади. Целта е да се насърчат учениците от такива училища да демонстрират таланти в областта на култура, спорт, STEAM и чужди езици и да стимулира стремежа към постигане на по-високи резултати в обучението

в училище, за разлика от подкрепата по Национална програма „Ученически олимпиади и състезания“, насочена към ученици с вече изявени таланти в различни области.

4. Подкрепа за създаване и прилагане на култура за иновации, иновативни детски градини и училища, в т.ч.:

- Разработване и прилагане на иновативни обучителни пакети, иновативни инструменти и модели в организацията и съдържанието на обучението в детските градини и училищата, вкл. иновативни методики за оценяване и подобряване на образователните резултати на децата и учениците;
- Обучение на педагогическите специалисти за прилагане на образователни иновации в предучилищното и училищното образование, занимания по интереси на ученици в областта на STEAM и за надграждане на знанията и уменията, насочени към прехода към зелена икономика и допълнителни занимания на деца за разумното и устойчиво ползване на енергия, иновативни методи на преподаване и учене, иновативни модели за оценка на образователните резултати и въвличане на иновативна учебна среда в учебния процес;
- Създаване на мрежи за промяна на образователната среда и насърчаване споделянето на ресурси между детските градини и между училищата;
- Създаване и прилагане на пакет от методи и инструменти за проследяване/ анализ/оценка/мултиплициране на добрите иновационни практики, вкл. създаване на мрежи за споделяне на опит между образователни институции и развиване капацитета им да правят самооценка и да боравят с данни, за да подобрят практиките си;
- Целеви обучения за създаване на образователни нововъведения и основаващи се на съвременни методики като „дизайн мислене“, „световно кафене“ и др., вкл. с участието на родители, деца и ученици за насърчаване на управленското и образователното предприемачество и иновации в предучилищното и училищното образование.

5. Дейности в подкрепа на обновяване и осигуряване качество на работната сила в образованието чрез утвърждаване на алтернативен достъп към учителската професия и чрез подкрепа за новопостъпващи учители и директори на образователни институции, в т.ч.:

- Иновативни пътеки за достъп на висококвалифицирани специалисти до учителската професия, вкл. мерки за преодоляване на административни бариери, възпрепятстващи достъпа им, с цел преодоляване липсата на кадри по учебни предмети и населени места;
- Алтернативни мерки за повишаване интереса на специалисти от различни области към преподавателската дейност в училище;
- Реализиране на подходи за подкрепа и задържане на новопостъпващи учители в предучилищното и училищното образование чрез развиване капацитета на директорите, вкл. новоназначени такива, създаване и реализиране на програми за наставничество на новите учители и мрежи за обмен на опит между образователни институции.

Дейностите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д) при необходимост осигуряват и подобряване на учебната среда в училище. Мерките за повишаване знанията и създаване на умения за преход към зелена икономика са включени в ПО като хоризонтален елемент.

Хоризонталните мерки за приобщаване на маргинализираните групи, вкл. ромите, ще бъдат реализирани чрез прилагане на разработените по ОПНОИР инструментариуми.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), подточка iii) от POP

Текстово поле [1 000]

Деца, ученици и родители, в т.ч. от уязвими и от маргинализирани групи, вкл. роми и лица, търсещи или получили международна закрила, педагогически специалисти и непедagogически персонал, вкл. образователни медиатори.

Участници в образователния процес, МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, МК, ММС, институциите в системата на предучилищното и училищното образование, в т.ч. частни детски градини и училища, когато е приложимо, обществени съвети в образователни институции, общини, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата, висши училища и научни организации.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), подточка iv) от POP

Текстово поле [2 000]

В процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Образователната система търси устойчиви и ефективни решения за успешно включване и трайно приобщаване на всяко дете/ученик, независимо от регионалните особености, социално-икономическия статус на семейството и майчиния език. Подкрепата, насочена към образователните институции и участниците в образователния процес (педагогически специалисти, непедagogически персонал, ученици и родители) ще бъдат предвидени и действия, насочени към гарантиране на равенството, приобщаването и недискриминацията.

Преодоляване на образователните и социално-икономическите неравенства чрез насърчаване на придобиването на дигитални умения, необходими за осъществяването на обучение от разстояние в електронна среда, включително работа с образователни платформи и ресурси за ученици, родители, образователни медиатори, социални работници или помощници на учителя, с което да се гарантира обхващането на ученици от уязвими и от маргинализирани групи, включително роми, в това число на живеещите в малки населени места или в обособени квартали.

Дейностите, свързани с повишаване на капацитета и квалификацията на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал, вкл. образователните медиатори, за работа в мултикултурна образователна среда, ще се осъществяват при спазване на принципа на равенство между мъже и жени.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Н/П

Междурегионални, транснационални и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка vi) от POP

Текстово поле [2 000]

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

Н/П

2.1.3.1.1. Показатели

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), ii), член 8 от ЕФРР, и член 23, параграф 2 от регламента за ЕСФ+

Таблица 1: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етапна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
П 2	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	SOI 2.7	Брой подкрепен и деца и ученици	брой	27 836	61 264
П 2	СЦ по чл. 4, пар.	ЕС Ф+	По-слабо	SOI 2.7	Брой подкрепен	брой	139 181	306 318

	<i>1, буква д)</i>		<i>разви ти</i>		<i>и деца и ученици</i>			
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>Прех од</i>	<i>SOI 2.1</i>	<i>Брой подкрепен и родители и образоват елни медиатор и</i>	<i>брой</i>	<i>15 941</i>	<i>35 423</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>По- слабо разви ти</i>	<i>SOI 2.1</i>	<i>Брой подкрепен и родители и образоват елни медиатор и</i>	<i>брой</i>	<i>79 702</i>	<i>177 116</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>Прех од</i>	<i>ЕЕС O15</i>	<i>Малцинст ва (включите лно маргинали зирани общности като ромите)</i>	<i>брой</i>	<i>5 414</i>	<i>13 536</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>По- слабо разви ти</i>	<i>ЕЕС O15</i>	<i>Малцинст ва (включите лно маргинали зирани общности като ромите)</i>	<i>брой</i>	<i>27 073</i>	<i>67 681</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1,</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>Прех од</i>	<i>SOI 2.4</i>	<i>Участници, придобили умения за преподава</i>	<i>брой</i>	<i>1 948</i>	<i>6 494</i>

	<i>буква д)</i>				<i>не в STEM среда</i>			
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>По-слабо развити</i>	<i>SOI 2.4</i>	<i>Участници, придобили умения за преподаване в STEM среда</i>	<i>брой</i>	<i>9 741</i>	<i>32 468</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>Преход</i>	<i>SOI 2.5</i>	<i>Участници, които са завършили обучение за подобряване на уменията за работа в образователната система</i>	<i>брой</i>	<i>1 246</i>	<i>2 012</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>По-слабо развити</i>	<i>SOI 2.5</i>	<i>Участници, които са завършили обучение за подобряване на уменията за работа в образователната система</i>	<i>брой</i>	<i>6 228</i>	<i>10 057</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>Преход</i>	<i>SOI 2.6</i>	<i>Брой високо квалифицирани специалисти, които са</i>	<i>брой</i>	<i>22</i>	<i>31</i>

					<i>привлечен и към учителската професия чрез алтернативни мерки за достъп</i>			
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>По-слабо развити</i>	<i>SOI 2.6</i>	<i>Брой високо квалифицирани специалисти, които са привлечен и към учителската професия чрез алтернативни мерки за достъп</i>	<i>брой</i>	<i>109</i>	<i>157</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>Преход</i>	<i>SOI 2.2</i>	<i>Брой училища, въвели методически планове за действие за развитие на ключови компетентности</i>	<i>брой</i>	<i>72</i>	<i>240</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1,</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>По-слабо развити</i>	<i>SOI 2.2</i>	<i>Брой училища, въвели методически планове</i>	<i>брой</i>	<i>360</i>	<i>1 199</i>

	<i>буква д)</i>				<i>за действие за развитие на ключови компетентности</i>			
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>Преход</i>	<i>SOI 2.3</i>	<i>Брой образователни институции, разработки иновативни и обучителни пакети</i>	<i>брой</i>	<i>18</i>	<i>25</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>По-слабо разв ити</i>	<i>SOI 2.3</i>	<i>Брой образователни институции, разработки иновативни и обучителни пакети</i>	<i>брой</i>	<i>88</i>	<i>127</i>

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii) и член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 2: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базова сценарий или референтна	Референтна година	Целевостойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
------------------	-----------------------	-------------	--------------------------	---------------	------------------------	----------------------	---------------------------------------	--------------------------	---------------------------------	----------------------------------	------------------------

							стойност				
П 2	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	Преход	ЕЕСР 03	участници, които при напускане на операцията получават квалификация	брой	14 519	2020	19 318	УО	
П 2	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	Послаборазвити	ЕЕСР 03	участници, които при напускане на операцията получават квалификация	брой	72 597	2020	96 592	УО	
П 2	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	Преход	SRІ 2.1	подобрените образователни резултати на подкрепените деца и ученици	процент	10	2020	10	УО	
П 2	СЦ по чл. 4, пар. 1,	Е С	Послабо	SRІ 2.1	подобрените образователни	процент	10	2020	10	УО	

	<i>буква д)</i>	<i>Ф +</i>	<i>разви ти</i>		<i>резулта ти на подкреп ените деца и учениц и</i>	<i>ен т</i>					
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>Е С Ф +</i>	<i>Прех од</i>	<i>SRI 2.2</i>	<i>Дял на училищ ата, които изпълн яват методи чески планове за действ ие с разшир ена група ключов и компет ентнос ти 2 години след въвежд ането им</i>	<i>пр оц ен т</i>	<i>80</i>	<i>2020</i>	<i>80</i>	<i>УО</i>	
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>Е С Ф +</i>	<i>По-слабо разви ти</i>	<i>SRI 2.2</i>	<i>Дял на училищ ата, които изпълн яват методи чески планове за действ ие с разшир</i>	<i>пр оц ен т</i>	<i>80</i>	<i>2020</i>	<i>80</i>	<i>УО</i>	

					<i>ена група ключови компетентности 2 години след въвеждането им</i>						
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>Е С Ф +</i>	<i>Преход</i>	<i>SRI 2.3</i>	<i>Брой потребители на разработените иновативни обучителни пакети</i>	<i>брой</i>	<i>1 711</i>	<i>2020</i>	<i>15 808</i>	<i>УО</i>	
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>Е С Ф +</i>	<i>По-слабо развити</i>	<i>SRI 2.3</i>	<i>Брой потребители на разработените иновативни обучителни пакети</i>	<i>брой</i>	<i>8 557</i>	<i>2020</i>	<i>79 040</i>	<i>УО</i>	

2.1.3.1.2. Примерна разбивка на програмираните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), viii)

Таблица 1: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Приоритет 2	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	145	14 846 847
Приоритет 2	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	145	74 234 236
Приоритет 2	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	149	15 818 933
Приоритет 2	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	149	79 094 667
Приоритет 2	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	154	2 390 390
Приоритет 2	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	154	11 951 952

Таблица 2: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 2	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	01	33 056 170
Приоритет 2	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	01	165 280 855

Таблица 3: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 2	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	33	33 056 170

Приоритет 2	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	33	165 280 855
-------------	------	------------------	-------------------------------	----	-------------

Таблица 4: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 2	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	10	33 056 170
Приоритет 2	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	10	165 280 855

Таблица 5: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 2	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	02	13 222 468
Приоритет 2	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	02	66 112 342

* По принцип 40 % за ЕСФ + допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ +, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.4. Наименование на приоритета [300] (повтаря се за всеки приоритет)

ПРИОРИТЕТ 3 – ВРЪЗКА НА ОБРАЗОВАНИЕТО С ПАЗАРА НА ТРУДА

Това е приоритет, насочен към младежката заетост

Това е приоритет, насочен към иновативни дейности

Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, подточка х) от Регламента за ЕСФ+*

Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+

Това е приоритет, предназначен за специфичната цел за градска мобилност, посочена в член 3, параграф 1, буква б), подточка viii) от Регламента за ЕФРР и Кохезионния фонд

Това е приоритет, предназначен за специфичната цел за свързаност на ИКТ, посочен в член 3, параграф 1, буква а), подточка v) от Регламента за ЕФРР и Кохезионния фонд

* Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.1.2

2.1.3.1. Специфична цел по чл. 4, пар. 1, буква д)² — повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ

СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д) - Подобряване на качеството, приобщаващия характер, ефективността и съответствието на системите за образование и обучение с нуждите на пазара на труда, включително чрез валидиране на неформалното и информалното учене, така че да допринасят за придобиването на ключови компетентности, включително предприемачески и цифрови умения, също и чрез насърчаване на въвеждането на дуални системи на обучение и чиракуване

2.1.4.1.1. Интервенции по линия на фондовете

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), и), iii), iv), v.) vi),vii) от POP;

Съответни видове действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка i) от POP;

Член 6, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Видовете действия са оценени като съвместими с принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество.

Текстово поле [8 000]

1. Адаптиране на ПОО спрямо динамиката на пазара на труда

- Разработване и прилагане на нов Списък на професиите за професионално образование и обучение (СПОО), Държавни образователни стандарти (ДОС), учебни планове и програми, национални изпитни програми вкл. междусекторни, по определени сектори и др., чрез използване на Секторни съвети на уменията за съвместна работа между училища и други доставчици на ПОО, бизнеса и др.;

² С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от регламента за ЕСФ + .

- Въвеждане на пред-професионално обучение, гъвкави пътеки, микро-квалификации и кредити в ПОО с цел мобилност и проходимост между професии, сектори и образователни нива;
- Въвеждане на компетентностни профили на учители и преподаватели по професионална подготовка и обучението им по специфични за професията умения;
- Съвместно разработване и въвеждане на образователни материали по професионална подготовка за важни за икономиката на региона и пазара на труда сектори с иновативно цифрово учебно съдържание, използване на изкуствен интелект, виртуална реалност и смесено обучение (blended learning).

ПО ще се допълва от дейностите по ПЧРР за създаване на тристранни секторни фондове за квалификация и преквалификация на работната сила чрез прилагане на актуализираните по ПО, СППОО, ДОС и др. при професионално обучение на заети лица от тези фондове.

Приоритет 3 ще подкрепя дигитално образователно съдържание по професионална подготовка, а Приоритет 2 - по общообразователна подготовка в ПОО.

2. Подкрепа за развитие на умения за професиите на настоящето и бъдещето

- Участие на преподаватели по професионална подготовка от бизнеса, науката, публичния и неправителствения сектор и на млади учители в допълнителните занимания по професионална подготовка, менторски и въвеждащи модулни обучения за включването им в ПОО;
- Квалификация на учители по професионална подготовка чрез специализирани обучения, свързани с прехода към цифрова и зелена икономика, синия растеж, индустрия 5.0, ИСИС;
- Подобряване на трансверсалните и ключовите компетентности по професионална подготовка на учениците, предприемачески умения и др. с участие на работодатели; преодоляване на дефицити по общообразователни предмети;
- Кариерно и професионално ориентиране на ученици, информационни кампании за повишаване привлекателността на ПОО и засилване връзката ученици/родители-работодатели-училище-местна власт;
- Допълнителна професионална подготовка чрез подкрепа за учебно-тренировъчни фирми и допълнителни практики в реална работна среда.

3. Подкрепа за Центровете за високи постижения в ПОО

- Разработване на училищни учебни планове и програми;
- Прилагане на иновативни методи на преподаване и учене: проектно-ориентирано обучение, междудисциплинарен подход, стажове, практики, инкубатори за предприемачи и др. за придобиване на високо-технологични умения;
- Продължаваща квалификация на учители и преподаватели в партньорство с бизнеса и ВУ чрез провеждане на формати „бизнесът обучава“, майсторски класове с топ-преподаватели, бизнес и научни академии с изявени специалисти;
- Идентифициране потребностите и организиране на план-приема в ЦВП; прилагане на индикаторна рамка за качество и анкетни проучвания от механизма за проследяване на завършващите ученици;

- Партньорства с ВУ, научни и изследователски организации и бизнеса, развиващи дейност в сходни области и професионални направления, за ориентиране към НИРД на учениците чрез школи, съвместни проекти и др.;
- Дейности за информация и комуникация, състезания по професии, Седмица на професионалните умения и др.;
- Подкрепа за международно сътрудничество с други ЦВП в ПОО чрез ползване на платформи за онлайн учебно съдържание, съвместни обучителни програми или практики и др., осигуряване на синергия с „Еразъм+“, в т. ч. чрез допълваща подкрепа.

НПВУ ще подкрепи ремонт/оборудване на ЦВП, а успоредно по ПО ще се реализират меките мерки. Дейностите за идентифициране потребностите и прилагане на механизъм за проследяване на завършващите ученици ще се допълват от предвидените в ПРЧР инструменти и модели за стратегическа оценка на потребностите от работна сила.

4. Развитие на дуалната система на обучение в ПОО, в т.ч.

- Допълнителна професионална подготовка за ученици от първи гимназиален етап, информационни кампании, обучения на учители и наставници, кариерно ориентиране, пробно стажуване с фокус цифрова, зелена икономика, син растеж, индустрия 5.0 и ИСИС.

5. Въвеждане на форми на дуално обучение в приложими специалности във висшето образование, в т.ч.:

- Създаване на условия за въвеждане на дуално обучение във ВО, отчитайки международния опит, нагласите на бизнеса и ВУ чрез подготовка на нормативни документи, ръководства, обучителни материали, образци на споразумения между ВУ, работодатели и обучаеми, с участие на социалните партньори;
- Пилотно въвеждане на дуално обучение във ВО и други форми за съвместно обучение (инкубатори, пре-акселератори, менторски програми, иновационни лагери, и др.) в пилотни области като напр. технически, компютърни, инженерни науки, с участие на работодатели. Обучения за преподаватели и наставници.

6. Професионално ориентиране на студентите чрез практики и развитие на предприемачески умения, в т.ч.:

- Внедряване на система за проследяване на дипломираните висшисти, подкрепа на клубовете на завършилите, създаване на платформа за обмен на опит и подкрепа;
- Обучение на преподаватели във ВУ за повишаване проектната компетентност за работа в европейски и други проекти и мрежи, вкл. в мултикултурна и многоезикова среда; за въвеждане на образователни програми за насърчаване предприемачеството и уменията за работа на студентите, чрез организиране на интер-, между- и трансдисциплинарни студентски екипи в партньорство между ВУ, бизнеса и неправителствения сектор;
- Обучение на студенти за формиране на предприемачески нагласи, умения и компетентност, в т.ч. финансова грамотност, управление на проекти, вкл. зелени технологии, биоикономика и здраве, и др.;
- Насърчаване на образователното предприемачество и иновациите във ВУ, стимулиране на социално ангажираните дейности на студентите и преподавателите чрез създаване на клубове за социално предприемачество и иновации, програми за подпомагане на старт-ъп компании на студенти и подкрепа за стартиране на

собствен бизнес или друг вид предприемаческа дейност от страна на студенти, докторанти и преподаватели във ВУ, актуализиране на учебни програми за развиване на умения за образователно/социално предприемачество и др.

- Провеждане на допълнителни студентски практики във ВУ, научни организации и работодатели, на база оценка на кариерното ориентиране на студентите.

7. Утвърждаване на компетентностния подход по важни за икономиката на региона и пазара на труда професионални направления, в партньорство с бизнеса, разширяване на дигиталните компетентности и дигиталното образователно съдържание във ВО, чрез:

- Въвеждане на компетентностно базирани съвместни програми, вкл. за продължаващо обучение между ВУ и работодателите – интердисциплинарни, със споделени ресурси с издаване на съвместни дипломи, чрез засилване на интердисциплинарния подход при подготовка на учебни планове и програми, включване на преподаватели от различни научни области и професионални направления, включително за съвместно обучение на студенти между ВУ и научни организации;
- Въвеждане на електронно базирани програми и дигитално образователно съдържание, дигитални библиотеки и ресурси на ниво ВУ;
- Краткосрочна мобилност и стажове на студенти и преподаватели във ВУ и научноизследователски организации за повишаване квалификацията и обмяна на опит във връзка с нововъведените съвместни и дигитални програми чрез допълняемост с „Еразъм+“ и фокус върху студенти от уязвими групи;
- Развиване на дигиталните и специализираните чуждоезикови умения на студенти и преподаватели чрез допълнителни обучения;
- Привличане на преподаватели от чужбина и на изявени учени и практики от бизнеса и публичната администрация в академичните часове;
- Прилагане на модел за валидиране на резултати от предходно неформално и информално учене, съвместно с бизнеса, основан на дневния ред на ЕПВО.

8. Достъп на уязвими групи, групи в неравностойно положение и непедагогически персонал до ВО

- Обучения на непедагогически персонал със средно образование, вкл. образователни медиатори, ученици от трудно достъпни и слабо развити райони и от уязвими групи за кандидатстване във ВУ; осигуряване на учебни материали за кандидатстване и др., популяризиране възможностите за прием и обучение във ВУ чрез информационни и доброволчески кампании, „отворени врати“ и др.;
- Внедряване на модели за социално включване и адаптация на различни групи студенти, менторство/тьюторство, работа с представители на академичната и студентската общност и др.

Ще се осигури балансирано териториално разпределение, насърчаващо участието на регионални ВУ, които обучават студенти по важни за икономиката на региона и пазара на труда професионални направления. Актуализирането на учебни планове и програми ще бъде с фокус знания и умения за преход към зелена икономика.

Дейностите за дистанционни програми и дигитално образователно съдържание ще допълват мерките в Приоритет 2 на ПНИИДИТ за прилагане на модерни системи за

управление и контрол във ВУ и създаване на облачна система за обмен на данни между електронни платформи и ресурси на национално ниво.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), подточка iii) от POP

Текстово поле [1 000]

Ученици, педагогически специалисти, непедagogически персонал, в т. ч. образователни медиатори, преподаватели по професионална подготовка, наставници, родители, студенти, докторанти, преподаватели във висшето образование, представители на маргинализирани групи, вкл. хора с увреждания и роми, деца и ученици търсеци или получили международна закрила и от други уязвими групи;

Висши училища, БАН, ССА, научни организации с акредитация за провеждане на обучение в образователната и научна степен "доктор", МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, училища, обучаващи в гимназиален етап на средно образование, в т.ч. частни училища, когато е приложимо;

Работодатели, национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, браншови и професионални организации, Национална агенция за професионално образование и обучение, общини, НПО.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), подточка iv) от POP

Текстово поле [2 000]

При процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Предвидените дейности по процедурата по СЦ са насочени към гарантиране на равенството, приобщаването и недискриминацията.

При изпълнението на дейностите по СЦ с фокус към маргинализирани групи, групи в риск и роми се предвижда предоставяне на възможности за интегриран подход за преодоляване на бариерите пред обучението – социални и учебни дефицити, мерки за предотвратяване на отпадане, осигуряване на гъвкави пътища за връщане към обучението и възможности за по-индивидуализирано обучение, мостови програми и по-кратки пътеки към пазара на труда. Преодоляването на всички форми на дискриминация, неравенство и неравностойно положение по отношение на достъпа до образование ще бъде осигурено чрез създаване на условия за включване във висшето образование на ученици и лица в неравностойно социално-икономическо положение (от маргинализирани групи, вкл. хора с увреждания и роми), в т.ч. на живеещите в селски или сегрегирани райони. Специален фокус ще има и върху достъпа до висше образование на образователните медиатори, като по този начин бъдат насърчени да станат педагози/психолози/социални работници. Така ще се допринесе за решаване на един от най-големите дефицити по отношение на образователното включване – повече учители-роми (турци и т.н.), които могат да са силен мотивиращ фактор за преодоляване на предразсъдъците в образователната система срещу уязвими и маргинализирани групи, в

т.ч. хора с увреждания и роми и повишаване на доверието им към системата. При подготовката и изпълнението на дейностите ще се предвиждат и специални мерки за гарантиране на достъпност за хората с увреждания, включително в контекста на информационните и комуникационни технологии.

При прилагането на мерките по СЦ, с които ще осигури подкрепа за достъпа до висше образование за по-широк кръг млади хора и ще подобрят условията за реализацията им на пазара на труда, ще се гарантира спазването на принципа за равенството между мъжете и жените.

Посочване на специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Дейностите ще се реализират чрез централизиран подход и/или конкурентни процедури. Дейността, свързана с развитие на дуалната система на обучение в ПОО, с оглед установената необходимост от по-широко партньорство на регионално ниво, ще се изпълнява чрез подхода за Интегрирани териториални инвестиции. Конкретните нужди и операции на местно и регионално ниво ще бъдат определени в Интегрираните териториални стратегии за развитие (ИТСР) на регионите за планиране от ниво 2, одобрени от регионалните съвети за развитие. Определената дейност по програмата в рамките на подхода ИТИ ще се реализира въз основа на интегрирани концепции, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни (общини, НПО, образователни институции, работодатели и т.н.), с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия. Всяка концепция ще включва набор от взаимосвързани и допълващи се проекти/проектни идеи, насочени към територия с общи характеристики и/или потенциал за развитие, включващи най-подходящата комбинация от ресурси и мерки, които да бъдат използвани целенасочено за осъществяване на конкретна цел или приоритет от интегрираната териториална стратегия на района. По този начин идентифицираните проекти по ПО в рамките на концепцията за ИТИ ще се осъществяват координирано с проектите по другите програми, предоставящи финансиране по концепцията.

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка vi) от POP

Текстово поле [2 000]

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

Предвижда се използване на финансови инструменти (ФИ), които да насърчат потенциалните целеви групи да инвестират в предприемачески умения чрез по-лесен достъп до финансови ресурси, при по-изгодни условия. В резултат на предварителната оценка за прилагане на ФИ по ПО е идентифицирана дейност за Подкрепа за стартиране на собствен бизнес или друг вид предприемаческа дейност от страна на студенти и

докторанти с участието на преподаватели във висшите училища, с цел самонаемане и бърз и фокусиран преход от висше образование към заетост. Предвижда се ФИ да включва дялови финансови продукти под формата на капиталови и квази-капиталови инвестиции и дългови финансови продукти под формата на заеми и гаранции. Не се предвижда комбинация с други форми на подкрепа. ФИ в сферата на образованието, с финансиране от ЕСФ+, ще се прилага за първи път в рамките на ПО и е подходящо да се предприеме разумен подход при планиране на средствата. Фондът на фондовете, управляван от Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД, е структурата на национално ниво, която ще продължи да бъде отговорна за управлението на ФИ, съфинансирани от ЕСИФ през програмния период 2021-2027.

2.1.3.1.2. Показатели

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii), член 8 от ЕФРР, член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 1: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етап на цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕСФ+	Преход	ЕЕС 015	Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)	Брой	580	2 106
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕСФ+	По-слабо развити	ЕЕС 015	Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)	Брой	2 282	8 656
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕСФ+	Преход	ЕЕС 009	Участници с прогимназиален етап на основното	Брой	2 628	17 449

					<i>образование или по-ниска степен (ISCED 0-2)</i>			
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	ЕЕС 009	Участници с прогимназиален етап на основното образование или по-ниска степен (ISCED 0-2)	Брой	12 971	91 105
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	ЕЕС 005	Заети, включително самостоятелно заети	Брой	147	1 318
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	ЕЕС 005	Заети, включително самостоятелно заети	Брой	834	7 330
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	SOI 3.1	Брой професионални училища, въвели модернизирани учебни програми по професионална подготовка	Брой	14	58
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	SOI 3.1	Брой професионални училища, въвели модернизирани учебни програми по професионална подготовка	Брой	82	326

					<i>лна подготовка</i>			
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	SOI 3.2	Брой подкрепени Центрове за високи постижения	Брой	0	4
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	SOI 3.2	Брой подкрепени Центрове за високи постижения	Брой	0	20
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	SOI 3.3	Брой училища въвели дуална система на обучение	Брой	0	24
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	SOI 3.3	Брой училища въвели дуална система на обучение	Брой	0	135
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	ЕЕС0 10	Участници със средно образование (ISCED 3) или образование след средното образование (ISCED 4)	Брой	7 574	26 466
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	ЕЕС0 10	Участници със средно образование (ISCED 3) или образование след средното образование (ISCED 4)	Брой	16 858	58 909

П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	ЕЕСО 11	Участници с висше образование (ISCED 5 до 8)	Брой	569	1 738
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	ЕЕСО 11	Участници с висше образование (ISCED 5 до 8)	Брой	1 268	3 870
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	SOI 3.4	Брой висши училища въвели дуална форма на преподаване	Брой	0	1
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	SOI 3.4	Брой висши училища въвели дуална форма на преподаване	Брой	1	4

Позоваване: Член 221 параграф 3, буква г), подточка ii) и член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 2: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базова сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментарии [200]

П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	Преход	ЕЕ СR 02	Участници, които при напускане на операцията са ангажирани с образование или обучение	Брой	686	2020	1 082	УО	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	Послаботи	ЕЕ СR 02	Участници, които при напускане на операцията са ангажирани с образование или обучение	Брой	3 890	2020	6 134	УО	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	Преход	ЕЕ СR 03	Участници, които при напускане на операцията получават	Брой	2 084	2020	4 125	УО	

					<i>квалификация</i>						
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	По-слабо разв ити	ЕЕ СР 03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	Брой	6 134	2020	13 643	УО	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	Преход	ЕЕ СР 04	Участници, които при напускане на операцията имат работа, включително като самостоятелни лица	Брой	4 470	2020	6 302	УО	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	По-слабо разв ити	ЕЕ СР 04	Участници, които при напускане на операцията имат работа, включително като самостоя	Брой	25 330	2020	34 933	УО	

					<i>о</i> <i>ятелн</i> <i>о</i> <i>наети</i> <i>лица</i>						
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	<i>Е</i> <i>С</i> <i>Ф</i> +	<i>Прех</i> <i>од</i>	<i>SRI</i> 3.2	<i>Брой</i> <i>студен</i> <i>ти,</i> <i>които</i> <i>се</i> <i>обучав</i> <i>ат</i> <i>в</i> <i>дуална</i> <i>форма</i>	<i>бро</i> <i>й</i>	371		433	<i>УО</i>	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	<i>Е</i> <i>С</i> <i>Ф</i> +	<i>По-</i> <i>слаб</i> <i>о</i> <i>разви</i> <i>ти</i>	<i>SRI</i> 3.2	<i>Брой</i> <i>студен</i> <i>ти,</i> <i>които</i> <i>се</i> <i>обучав</i> <i>ат</i> <i>в</i> <i>дуална</i> <i>форма</i>	<i>бро</i> <i>й</i>	1855	2021	2 162	<i>УО</i>	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	<i>Е</i> <i>С</i> <i>Ф</i> +	<i>Прех</i> <i>од</i>	<i>SRI</i> 3.3	<i>Участ</i> <i>ници,</i> <i>които</i> <i>остава</i> <i>т</i> <i>в</i> <i>образов</i> <i>ание</i>	<i>бро</i> <i>й</i>	17 658	2020	19 821	<i>УО</i>	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	<i>Е</i> <i>С</i> <i>Ф</i> +	<i>По-</i> <i>слаб</i> <i>о</i> <i>разви</i> <i>ти</i>	<i>SRI</i> 3.3	<i>Участ</i> <i>ници,</i> <i>които</i> <i>остава</i> <i>т</i> <i>в</i> <i>образов</i> <i>ание</i>	<i>Бро</i> <i>й</i>	39 302	2020	44 118	<i>УО</i>	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	<i>Е</i> <i>С</i> <i>Ф</i> +	<i>Прех</i> <i>од</i>	<i>SRI</i> 3.4	<i>Брой</i> <i>подкре</i> <i>пени</i> <i>старт</i> <i>ираци</i> <i>фирми</i>	<i>бро</i> <i>й</i>	36	2020	70	<i>УО</i>	
П 3	СЦ по чл. С	<i>Е</i> <i>С</i>	<i>По-</i> <i>слаб</i>	<i>SRI</i> 3.4	<i>Брой</i> <i>подкре</i>	<i>бро</i> <i>й</i>	80	2020	157	<i>УО</i>	

	4, пар. 1, буква д)	Ф +	о разви ти		пени старт ираци фирми						
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	Прех од	SRI 3.1	Ученици и и студен ти, започн али да търсят работа	бро й	5 792	2020	12 648	УО	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	По-слаб о разви ти	SRI 3.1	Ученици и и студен ти, започн али да търсят работа	бро й	23 216	2020	57 416	УО	

2.1.3.1.3. Примерна разбивка на програмираните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), viii)

Таблица 1: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	145	7 101 507
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	145	20 585 829
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	149	13 507 206
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	149	73 546 514

Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	150	47 932 576
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	150	113 610 988
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	154	2 234 241
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	154	11 828 939

Таблица 2: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	01	66 650 791
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	01	210 391 398
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	02	2 062 369
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	02	4 590 436
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	03	1 031 185
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	03	2 295 218
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	04	1 031 185

Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	04	2 295 218
-------------	------	------------------	-------------------------------	----	-----------

Таблица 3: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	08	5 481 150
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	08	31 059 850
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	33	65 294 380
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	33	188 512 420

Таблица 4: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	10	70 775 530
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	10	219 572 270

Таблица 5: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
-------------	------	-------------------	----------------	-----	------------

Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	02	28 310 212
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	02	87 828 908

* По принцип 40 % за ЕСФ + допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ +, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.3.2. Специфична цел по чл. 4, пар. 1, буква ж)³— *повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ*

СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж) - насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите и цифровите умения, по-доброто предвиждане на промените и изискванията за нови умения, в зависимост от нуждите на пазара на труда, улесняването на преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност

2.1.3.2.1. Интервенции по линия на фондовете

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква з), и), iii), iv), v.) vi),vii) от POP;

Съответни видове действия — член 22, параграф 3, буква з), подточка и) от POP; Член 6, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Видовете действия са оценени като съвместими с принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество.

Текстово поле [8 000]

1. Подкрепа за развитие на академичния състав във висшите училища и научните организации, включително повишаване на интереса и подобряване на условията за докторски програми, свързани с потребностите на пазара на труда, чрез подкрепата на модулни програми за следните групи дейности:

1.1. Повишаване на капацитета и уменията на академичния състав – например аналитични, социални, презентационни, бизнес умения, умения за работа в международна и мултикултурна среда и мрежи, умения за креативно и критично мислене, комуникативност, работа в екип, лидерство и за повишаване качеството и приложимостта на предлаганите докторски програми и отварянето им за международно сътрудничество и участието в национални и международни образователни мрежи (вкл. „европейски университети“), както и повишаване на знанията им по хоризонтални

³ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от регламента за ЕСФ + .

въпроси като Индустрия 5.0, зеления преход, синия растеж и ИСИС, с оглед интегрирането им в обучителния процес;

1.2. Подкрепа за създаване и развитие на докторантски училища/школи, насочени към конкретни нужди на работодатели/пазара на труда, в т.ч.:

- подготовка на курсове за докторанти (вкл. мултидисциплинарни),
- осигуряване на обучения за придобиване на умения и компетентности, в т.ч. изготвяне на литературна справка, методика за провеждане на проучвания; работа с електронни бази данни, библиографска и цитатна справка, умения за академично писане и презентиране, подкрепа за публикации в национални и международни издания, необходими за провеждане на съответната докторантура;
- участие в семинари, курсове във връзка с изискванията за обучение на докторантите;
- създаване на електронно съдържание на съвременни системи за електронно и дистанционно обучение на докторантите.

1.3. Подкрепа за проектна докторантура, насочена към

- Подпомагане на професионалното развитие на докторанти за провеждане на докторантури, пряко свързани с актуални потребности на конкретни икономически сектори, бизнеси и работодатели, публични институции и научни организации.

Чрез комбинацията от модули всяко висше училище/научна организация ще може да получи подкрепа на базата на конкретните идентифицирани нужди и целите за развитие, включително за засилване на интернационализацията, връзката с бизнеса и науката и подмладяване на академичния състав.

Фокусът ще бъде насочен към докторантури, които са обосновани през съществуващата заетост на докторанта и бъдещото му кариерно развитие при съответния работодател или през конкретна нужда на работодател за развитие на научноизследователския потенциал в съответното предприятие/център/институция.

Чрез подкрепата за модула за подкрепа на проектна докторантура ще се отговори на предвижданите промени в Закона за висшето образование, ще се насърчи сътрудничеството с бизнеса и науката и ще се повиши нивото на практическа приложимост на докторските програми.

Фокусът на всички дейности ще бъде насочен към Индустрия 5.0, зеления преход, син растеж и областите на ИСИС, но същевременно и към регионалните потребности.

В разработването на курсове за докторанти се предвижда активното участие на представители на бизнеса с оглед осигуряване на съответствие на обучението на докторанти с регионалните нужди на пазара на труда. Съвместното преподаване на курсове за обучение на докторанти от две или повече висши училища/научни организации ще осигури възможност за по-широкото прилагане на концепцията за споделяне на ресурси и създаването на мрежи между висшите училища и научните организации.

В критериите за избор при изпълнението на подкрепата за проектната докторантура ще бъдат взети условия от следния тип: доказване, че докторантурите оказват влияние върху подобряването на качеството и значимостта на системата на пазара на труда,

---

насочване към определени, дефинирани съвместно с бизнеса, науката и публичния сектор професионални области, отчитане на демографските тенденции на преподавателите във ВУ/НО и необходимостта от подобряване на привлекателността на професията.

Дейностите ще се реализират чрез конкурентен подбор на проектни предложения.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), подточка iii) от РОР

Текстово поле [1 000]

Докторанти, академичен състав на висшите училища и научните организации

Висши училища, научни организации с акредитация за провеждане на обучение в образователната и научна степен "доктор", национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), подточка iv) от РОР

Текстово поле [2 000]

При процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Посочване на специфични целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка v) от РОР

Текстово поле [2 000]

Н/П

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка vi) от РОР

Текстово поле [2 000]

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка vii) от РОР

Текстово поле [1 000]

Неприложимо

2.1.3.2.2. Показатели

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii), член 8 от ЕФРР, член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 1: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етапна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕС Ф+	Преход	EEC011	Участници и с висше образование (ISCED 5 до 8)	Брой	232	332
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕС Ф+	По-слабо развити	EEC011	Участници и с висше образование (ISCED 5 до 8)	Брой	517	737
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕС Ф+	Преход	SOI 3.5	Брой докторантски училища	брой	10	15
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕС Ф+	По-слабо развити	SOI 3.5	Брой докторантски училища	брой	23	32

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii) и член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 2: Показатели за резултатите											
Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базова сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източни данни [200]	Коментарии [200]

П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕСФ+	Преход	ЕЕСР03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	Брой	116	2020	176	УО
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕСФ+	По-слабо развити	ЕЕСР03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	Брой	259	2020	392	УО

2.1.3.2.3. Примерна разбивка на програмираните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), viii)

Таблица 1: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	150	7 410 488
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	150	16 494 312

Таблица 2: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	01	7 410 488
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	01	16 494 312

Таблица 3: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	33	7 410 488
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	33	16 494 312

Таблица 4: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	10	7 410 488
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	10	16 494 312

Таблица 5: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	02	2 964 195

Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	02	6 597 725
-------------	------	------------------	-------------------------------	----	-----------

* По принцип 40 % за ЕСФ + допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ +, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

ПРИОРИТЕТ ЗА ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ

2.2.1. Приоритет за техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 (повтаря се за всеки такъв приоритет за ТП)

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква д) от РОР

2.2.1.1. Интервенции по фондове

Съответни видове действия — член 22, параграф 3, буква д), подточка i) от РОР

Текстово поле [8 000]

За успешното изпълнение на Техническата помощ през периода 2021 – 2027 ще се ползва натрупаният опит и добрите практики и подходи в програмирането, изпълнението, наблюдението, контрола и оценката през програмен период 2014 – 2020. Инвестициите ще бъдат допълвани от техническа помощ от външни източници и инструменти, отчитайки позитивния ефект от обмен на опит и други добри практики. Чрез реализиране на предвидените мерки ще се постигне по-добро административно управление на ПО, а оттам и по-ефективно оползотворяване на средствата от ЕС, което ще рефлектира върху развитието на подкрепените по програмата политики. По ПО ще се развиват капацитетът на УО и бенефициентите с оглед целите на политиката на ПО, а по Програма Техническа помощ хоризонтално ще се подпомагат обучения на УО и ключовите бенефициенти и външни заинтересовани страни по отношение на държавни помощи, одит, обществени поръчки, предотвратяването и разкриването на измами, корупция и конфликти на интереси, в съответствие с посоченото в раздел 9, точка 3 от Споразумението за партньорство с България.

За постигане на заложените цели ще се прилагат адекватни и своевременни действия в следните основни направления:

1. Подкрепа за подобряване административния капацитет на УО и осигуряване на външна експертиза, свързана с планирането, управлението, изпълнението, наблюдението и контрола на ПО, в т. ч.:

- Финансиране на разходите за възнаграждения, включително допълнителни възнаграждения за постигнати резултати за служители, изпълняващи функции по планирането, управлението, изпълнението, наблюдението, оценката, осигуряването на информация и публичност и контрол на ПО, в т.ч. свързаните с тях осигурителни вноски и други дължими според действащото национално законодателство доплащания;
- Провеждане на и участие в обучения, работни посещения, семинари, работни срещи, обмяна на опит и добри практики и др. присъствени и дистанционни /

онлайн форми на служителите на УО и други структури, подпомагащи изпълнението на ПО, с цел осигуряване и поддържане на високи нива на компетентност;

- Подпомагане капацитета на УО чрез осигуряване на допълнителна експертиза и обучение за развиване на умения в сферата на информационните технологии, стратегическо планиране, ефективно организиране на работните процеси, услуги, подпомагащи дейностите по изпълнение на ПО, и др.;
- Набиране, обобщаване и анализ на информация и статистически данни, подготовка на доклади и документи, провеждане на изследвания и осъществяване на други дейности, насочени към подкрепа на изпълнението на функциите на УО;
- Осигуряване на материалната база, техническото оборудване, информационните системи и софтуерните програми, необходими за управлението на ПО;
- Подкрепа за дейностите за управление и изпълнение на ПО, включително наблюдението, контрола;
- Дейности, свързани с приключване на програмен период 2014-2020, както и с подготовката на програма за следващия програмен период 2028-2034 г.;
- Логистично и техническо обезпечаване при провеждане на заседанията на Комитета за наблюдение на ПО;
- Други дейности, свързани с обезпечаване на изпълнението на ПО.

Чрез тези мерки се очаква постигане на ефективно и ефикасно управление на ПО, повишаване на квалификацията и мотивацията на служителите и надграждане на експертния капацитет на УО.

2. Подкрепа за подобряване административния капацитет на УО за извършване на вътрешни оценки на процедурите, изпълнявани по ПО и осигуряване на външна експертиза за извършване на оценки на ПО, в т. ч.:

- Засилване на капацитета на УО за изготвяне на вътрешни тематични оценки, вкл. за изготвяне на ad hoc оценки на изпълняваните по ПО процедури чрез обучения на работните групи за вътрешни оценки и обмяна на опит за използване на подходящи инструменти;
- Осигуряване на външна експертиза, вкл. и подготовка на експертни доклади, анализи, проучвания, изследвания и оценки на ниво програма и операция, свързани с управлението на ПО, в т.ч.:
  - Извършване на оценки на процедурите по ОПНОИР по отношение на използването на средствата по линия на REACT-EU съгласно чл. 92б), параграф 12 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;
  - Извършване на оценка на въздействието на прилаганите мерки при изпълнение на ПО с оглед прецизиране на критериите за подбор на операции, надграждането на вече реализирани операции и постигането на максимален ефект и подобрения на ключови индикатори при планирането и одобрението на бъдещи операции – в областта на:

- ✓ приобщаващото образование;
- ✓ дигитализация и прилагане на компетентностния модел в образованието;
- ✓ професионалното образование и обучение;
- ✓ висшето образование;
- ✓ социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности като ромите и подход отдолу-нагоре;
- ✓ подкрепата във връзка с целевите действия за борба с детската бедност;
- ✓ качеството и съответствието на образованието с пазара на труда.

За целта ще се прилага интегриран подход с участието на УО, бенефициентите и други заинтересовани страни.

- Извършване на оценка на ПО въз основа на един или няколко критерия: ефективност, ефикасност, относимост, съгласуваност и добавена стойност от ЕС. При необходимост, оценките могат да обхващат и други приложими критерии като приобщаване, недискриминация и видимост.

Чрез тези мерки се очаква засилване на капацитета в УО за извършване на качествени вътрешни тематични оценки. Ще се осигури извършването на необходимите оценки чрез външна експертиза с цел повишаване на качеството на планирането и изпълнението на операциите по ПО.

3. Подкрепа за подобряване административния капацитет на бенефициентите и потенциалните бенефициенти, в т.ч.:

- Организация на и осигуряване на участие в обучения, информационни дни, кръгли маси, практически семинари, работни срещи и други форми за повишаване информираността, знанията и уменията на бенефициентите (по ПО и по други програми на ЕС като Хоризонт Европа и Еразъм+) и техните партньори, както и на потенциалните бенефициенти;
- Стратегическа подкрепа за повишаване капацитета на ключови бенефициенти и партньори по системни операции въз основа на анализ на трудностите, които са срещнати през предходния програмен период (вкл. прилагане на процедури по ЗОП), като например обучения, вкл. споделяне на опит с други държави членки на ЕС, за: разработване, управление, изпълнение и осигуряване на устойчивост на проекти по ПО; стратегическо планиране и разработване на системни операции на базата на доказателства за ефективността им и работа с данни за потребностите и потенциалните ефекти от определени мерки; извършване на оценка на въздействието на приноса на ЕСФ+ чрез изпълнението на проектите по ПО;
- Засилване на капацитета на МОН за планиране, разработване и наблюдение във връзка с операциите от стратегическо значение, включително технологично консултиране относно системите/платформите за мониторинг на проектите с конкретен бенефициент МОН, използване на инструменти, като логическа рамка, теория на промяната, на база на задълбочен анализ на нуждите, и ежегоден мониторинг на изпълнението чрез провеждане на независими проучвания; обучение на членовете на експертни групи за

подпомагане на дейностите за мониторинг и оценка на операциите от стратегическо значение;

- Обучения за изграждане на капацитет на МОН като ключов бенефициент за мониторинг на данни, както и за информация и публичност;
- Обучения за членовете на Комитета за наблюдение на ПО чрез семинари по теми, определени след проучване на нуждите на членовете (напр. европейско и национално законодателство по ЕСИФ, опростени варианти на разходите, държавни помощи/De minimis и др.).

С дейностите се цели повишаване на капацитета на бенефициентите за участие в ПО, за подготовка на качествени проектни предложения, успешно изпълнение и отчитане. Инвестициите ще подкрепят капацитета на ключови бенефициенти и техните партньори с оглед подготовката и успешното реализиране на предвидените стратегически операции по ПО, както и на членовете на КН за качествено изпълнение на функциите им.

4. Подкрепа за публичността на програмата, в т.ч.:

- Изпълнение на мерките, заложи в Комуникационния план на ПО, и изпълнение на изискванията за прозрачност на изпълнението на фондовете и комуникация на програмите, заложи в POP;
- Организиране на публични събития; изработка и разпространение на рекламно-информационни материали; работа със средствата за масово осведомяване; разработване и разпространение на аудио-визуални формати; външна реклама; комуникация със заинтересованите страни в онлайн среда, вкл. чрез социалните мрежи; разработване и провеждане на комуникационни и разяснителни кампании сред заинтересованите страни и потенциални бенефициенти по ПО (образователни институции, социално-икономически партньори, НПО) за популяризиране на подхода ИТИ и мерките, подкрепени чрез финансови инструменти; придобиване на лицензионни и авторски права; провеждане на социологически проучвания и др.;
- Други дейности, свързани с изпълнение на мерките за прозрачност и комуникация.

Чрез предвидените дейности ще се осигури популяризиране и прозрачност при изпълнението на ПО, повишаване на информационната осведоменост на целевите групи и бенефициентите, разпространение на информация за постигнатите резултати и добрите практики, за приноса на ЕСФ+ и ще бъде насърчено кандидатстването за финансиране по програмата.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква д), подточка iii) от POP:

Текстово поле [1 000]

Служители на УО, изпълняващи функции по планирането, управлението, изпълнението, наблюдението, оценката, осигуряването на информация и публичност и контрол на ПО;

Други структури, подпомагащи изпълнението на ПО, с цел осигуряване и поддържане на високи нива на компетентност, вкл. членове на Комитета за наблюдение на ПО;

Бенефициентите по ПО и техните партньори, както и потенциалните бенефициенти;
Ключови бенефициенти и партньори по системни операции по ПО: МОН, в т.ч. Регионални управления по образование и второстепенните му разпоредители с бюджет, училища (общообразователни и професионални), детски градини, висши училища.

2.2.1.2. Показатели

Показатели за крайния продукт със съответните междинни цели и целеви стойности

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква д), подточка ii) от POP

Таблица 1: Показатели за крайните продукти

Приоритет	Фонд	Категория регион и	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етап на цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
Техническа помощ	ЕС Ф+	Преход	ИП 4.1	Брой участия на лица от УО в обучения и работни посещения	брой	39	157
Техническа помощ	ЕС Ф+	Послабо развити	ИП 4.1	Брой участия на лица от УО в обучения и работни посещения	брой	197	787
Техническа помощ	ЕС Ф+	Преход	ИП 4.2	Извършени оценки на програмата, анализи и проучвания	брой	0	2
Техническа помощ	ЕС Ф+	Послабо развити	ИП 4.2	Извършени оценки на програмата, анализи и проучвания	брой	2	7
Техническа помощ	ЕС Ф+	Преход	ИП 4.3	Обучени представители на бенефициенти/партньори/целеви групи и на потенциални бенефициенти/партньори/целеви групи	брой	195	779
Техническа помощ	ЕС Ф+	Послабо развити	ИП 4.3	Обучени представители на бенефициенти/партньори/целеви групи и на потенциални бенефициенти/партньори/целеви групи	брой	973	3893
Техническа помощ	ЕС Ф+	Преход	ИП 4.4	Участници в събития по програмата	брой	67	267
Техническа помощ	ЕС Ф+	Послабо развити	ИП 4.4	Участници в събития по програмата	брой	333	1 333

2.2.1.3. Примерна разбивка на програмираните средства (ЕС) в зависимост от вида интервенция

Член 22, параграф 3, буква д), подточка iv) от POP

Таблица 1: Измерение 1 — Област на интервенция

Таблица 1: Измерение 1 – Област на интервенция				
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
4	ЕСФ+	Преход	179 Информация и комуникация	495 833
4	ЕСФ+	По-слабо развити	179 Информация и комуникация	2 479 167
4	ЕСФ+	Преход	180 Подготовка, изпълнение, мониторинг и контрол	4 659 333
4	ЕСФ+	По-слабо развити	180 Подготовка, изпълнение, мониторинг и контрол	23 296 667
4	ЕСФ+	Преход	181 Оценка и проучвания, събиране на данни	630 667
4	ЕСФ+	По-слабо развити	181 Оценка и проучвания, събиране на данни	3 153 333
4	ЕСФ+	Преход	182 Укрепване на капацитета на органите на държавите членки, бенефициерите и съответните партньори	583 333
4	ЕСФ+	По-слабо развити	182 Укрепване на капацитета на органите на държавите членки,	2 916 667

			бенефициерите и съответните партньори	
--	--	--	---	--

Таблица 2: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
4	ЕСФ+	Преход	09 – не е приложимо	6 369 166
4	ЕСФ+	По-слабо развити	09 – не е приложимо	31 845 834

Таблица 3: Измерение „Равенство на половете“ на ЕСФ+*/ЕФРР/КФ/ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
4	ЕСФ+	Преход	02	2547666
4	ЕСФ+	По-слабо развити	02	35 667 334

* По принцип 40 % за ЕСФ + допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ +, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

3. ФИНАНСОВ ПЛАН

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква ж), подточки i)- iii); Член 112, параграфи 1—3, член 14; Член 26 от POP

3.1. Прехвърляния и принос⁴

Позоваване: Член 14; Член 26 и член 27 от POP

Изменение на програмата, свързано с:	☐ принос към InvestEU
	☐ прехвърляния към инструменти при пряко или непряко управление
	☐ прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ +, Кохезионния фонд или друг фонд или фондове

Таблица 1: Принос към InvestEU (разбивка по години) - **Н/П**

Таблица 2: Принос към InvestEU (резюме) - **Н/П**

Таблица 3: Прехвърляния към инструменти при пряко или непряко управление - **Н/П**

Таблица 4: Прехвърляния към инструменти при пряко или непряко управление (резюме) - **Н/П**

Таблица 5: Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ +, Кохезионния фонд или друг фонд или фондове (разбивка по години) – **Н/П**

Таблица 6: Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ +, Кохезионния фонд или друг фонд или фондове (резюме) – **Н/П**

3.2. Фонд за справедлив преход: разпределение в програмата и прехвърляния – **Н/П**

3.3. Прехвърляния между категории региони в резултат на междинния преглед

Таблица 1: Прехвърляния между категории региони в резултат на междинния преглед в рамките на програмата (разбивка по години)

Прехвърляне от	Прехвърляне към	Разбивка по години			
		2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
Категория региони	Категория региони				
По-силно развити региони	По-силно развити региони/ Региони в преход/ По-слабо развити региони				
Региони в преход					
По-слабо развити региони					

⁴ Приложимо само за изменения на програми в съответствие с членове 14 и 26 от POP, с изключение на допълнителните прехвърляния към ФСП в съответствие с член 27. Прехвърлянията не засягат годишното разпределение на финансовите кредити на равнището на МФР за дадена държава членка..

Таблица 2: Прехвърляния към други програми между категории региони в резултат на междинния преглед (разбивка по години)

Прехвърляне от	Прехвърляне към	Разбивка по години			
		2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
Категория региони	Категория региони				
По-силно развити региони	По-силно развити региони/ Региони в преход/ По-слабо развити региони				
Региони в преход					
По-слабо развити региони					

3.4. Обратни прехвърляния⁵

- Н/П

⁵ Приложимо само за изменения на програми за ресурси, прехвърлени обратно от други инструменти на ЕС, включително елементи на ФУМИ, ФВС и ИУГВ, при пряко или непряко управление, или от InvestEU.

3.5. Финансови бюджетни кредити по години

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква ж, подточка i) от РОР и членове 3, 4 и 7 от Регламента за ФСП

Таблица 10: Финансови бюджетни кредити по години													
Фонд	Категория региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.		2026 г. само за ЕФМДР А	2027 г.		2027 г. само за ЕФМДРА	Общо
							Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		
ЕФРР*	По-силно развити региони												
	Региони в преход												
	По-слабо развити региони												
	Най-отдалечени региони												

Таблица 10: Финансови бюджетни кредити по години

Фонд	Категория я региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.		2026 г. само за ЕФМДР А	2027 г.		2027 г. · само за ЕФМ ДРА	Общо
							Финансо ви бюджетн и кредити без сумата за гъвкавос т	Сума за гъвкаво ст		Финансо ви бюджетн и кредити без сумата за гъвкавос т	Сума за гъвкаво ст		
							северни слабо населени региони						
Общо													

Таблица 10: Финансови бюджетни кредити по години

Фонд	Категория региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.		2026 г. само за ЕФМДР А	2027 г.		2027 г. само за ЕФМ ДРА	Общо
							Финансо ви бюджетн и кредити без сумата за гъвкавос т	Сума за гъвкаво ст		Финансо ви бюджетн и кредити без сумата за гъвкавос т	Сума за гъвкаво ст		
							ЕСФ+*	По-силно развити региони					
	Региони в преход	-	7 790 257	15 580 514	23 370 772	31 161 029	15 580 514	15 580 514		23 370 772	23 370 772		155 805 144
	По-слабо развити региони	-	31 549 493	63 098 986	94 648 478	126 197 971	63 098 986	63 098 986		94 648 478	94 648 478		630 989 856
	Най- отдалече ни региони и северни слабо												

Таблица 10: Финансови бюджетни кредити по години

Фонд	Категория я региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.		2026 г. само за ЕФМДР А	2027 г.		2027 г. · само за ЕФМ ДРА	Общо
							Финансо ви бюджетн и кредити без сумата за гъвкавос т	Сума за гъвкаво ст		Финансо ви бюджетн и кредити без сумата за гъвкавос т	Сума за гъвкаво ст		
	населени региони												
Общо		-	39 339 750	78 679 500	118 019 250	157 359 000	78 679 500	78 679 500		118 019 250	118 019 250		786 795 000

Таблица 10: Финансови бюджетни кредити по години

Фонд	Категория я региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.		2026 г. само за ЕФМДР А	2027 г.		2027 г. · само за ЕФМ ДРА	Общо
							Финансо ви бюджетн и кредити без сумата за гъвкавос т	Сума за гъвкаво ст		Финансо ви бюджетн и кредити без сумата за гъвкавос т	Сума за гъвкаво ст		
							ФСП*	Член 3 Ресурси от ФСП					
	Член 4 Ресурси от ФСП												
	Член 7 Ресурси по ФСП (свърза ни с член 3 — ресурси по ФСП)												

Таблица 10: Финансови бюджетни кредити по години

Фонд	Категория я региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.		2026 г. само за ЕФМДР А	2027 г.		2027 г. · само за ЕФМ ДРА	Общо
							Финансо ви бюджетн и кредити без сумата за гъвкавос т	Сума за гъвкаво ст		Финансо ви бюджетн и кредити без сумата за гъвкавос т	Сума за гъвкаво ст		
Член 7 Ресурси по ФСП (свърза ни с член 4 — ресурси по ФСП)													
Общо													
Кохезион ен фонд	Не е приложи мо												
ЕФМДР А	Не е приложи мо												

Таблица 10: Финансови бюджетни кредити по години

Фонд	Категория я региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.		2026 г. само за ЕФМДР А	2027 г.		2027 г. · само за ЕФМ ДРА	Общо
							Финансо ви бюджетн и кредити без сумата за гъвкавос т	Сума за гъвкаво ст		Финансо ви бюджетн и кредити без сумата за гъвкавос т	Сума за гъвкаво ст		
							Общо			-	39 339 750		

* Суми след допълнителното прехвърляне към ФСП.

3.6. Общо бюджетни кредити по фонд и национално съфинансиране

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква ж), подточка ii), член 22, параграф 6 и член 36 от POP

За програми по цел „Инвестиции за растеж и работни места“, при които е бил направен избор за техническа помощ в съответствие с член 36, параграф 4 от POP в споразумението за партньорство.

Таблица 11: Общо бюджетни кредити по фонд и национално съфинансиране

Цел на политиката/Специфична цел на ФСП Не или ТП	Приоритет	Основа за изчисляване на подкрепата от ЕС (общо допустими разходи или публичен принос)	Фонд	Категория региони*	Принос на Съюза а)=ж)+з)	Разбивка на приноса на Съюза		Национален принос б) = в) + г)	Ориентировъчно разпределение на националния принос		Общо д) = а) + б)	Процент на съфинансиране е)=а)/д)**
						Принос на Съюза без сумата за гъвкавост ж)	Сума за гъвкавост з)		публично в)	частно г)		
	Приоритет 1	публично/общо	ЕФРР	По-силно развити региони								
Региони в преход												
По-слабо развити региони												
Най-отдалечени региони и северни слабо												

				населени региони									
--	--	--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	Приоритет 1		ЕСФ+	По-силно развити региони								
				Региони в преход	38 193 790	28 645 342	9 548 448	16 368 768	16 368 768		54 562 558	69,999998 9003%
				По-слабо развити региони	197 796 585	148 347 439	49 449 146	34 905 280	34 905 280		232 701 865	84,999999 8926%
				Най-отдалечен и региони и северни слабо населени региони								

	Приоритет 2		ЕСФ+	По-силно развити региони								
				Региони в преход	33 056 170	24 792 127	8 264 043	14 166 930	14 166 930		47 223 100	70,000000 0000%
				По-слабо развити региони	165 280 855	123 960 641	41 320 214	29 167 210	29 167 210		194 448 065	84,999999 8714%
				Най-отдалечен и региони и северни слабо населени региони								

	Приоритет 3		ЕСФ+	По-силно развити региони								
				Региони в преход	78 186 018	58 639 514	19 546 504	33 508 294	33 508 294		111 694 312	69,999999 6419%
				По-слабо развити региони	236 066 582	177 049 936	59 016 646	41 658 809	41 658 809		277 725 391	84,999999 8740%
				Най-отдалечен и региони и северни слабо населени региони								
ТП	Приоритет 4 ТП съгласно член 36, параграф 4		ЕСФ+	По-силно развити региони								
				Региони в преход	6 369 166	4 776 875	1 592 291	2 729 643	2 729 643		9 098 809	69,999999 7029%
				По-слабо развити региони	31 845 834	23 884 376	7 961 458	5 619 854	5 619 854		37 465 688	84,999999 8647%
				Най-отдалечен и региони и северни слабо населени региони								

ТП	Приоритет 4 ТП съгласно член 37		ЕСФ+									
			Общо ЕФРР	По-силно развити региони								
				Региони в преход								
				По-слабо развити региони								
				Най-отдалечен и региони и северни слабо населени региони								
			Общо ЕСФ+	По-силно развити региони								
				Региони в преход	155 805 144	116 853 858	38 951 286	66 773 635	66 773 635		222 578 779	69,999999 4159%
				По-слабо развити региони	630 989 856	473 242 392	157 747 464	111 351 153	111 351 153		742 341 009	84,999999 7777%
				Най-отдалечен и региони и северни слабо населени региони								

		ФСП** *	Член 3 Ресурс и									
			Член 4 Ресурс и									
		Общо КФ										
		Всичко общо			786 795 000	590 096 250	196 698 750	178 124 788	178 124 788		964 919 788	81,539938 3228%

* За ЕФРР: по-слабо развитите региони, регионите в преход, по-силно развитите региони и, когато е приложимо, специално разпределени средства за най-отдалечените и северните слабо населени региони. За ЕСФ+: по-слабо развитите региони, регионите в преход, по-силно развитите региони и, когато е приложимо, допълнително разпределени средства за най-отдалечените региони. За КФ: не е приложимо. Що се отнася до техническата помощ, прилагането на категориите региони зависи от избора на фонд.

** Посочете общия размер на средствата по ФСП, включително допълнителното подпомагане, прехвърлено от ЕФРР и ЕСФ +. Таблицата не включва сумите в съответствие с член 7 от ФСП. В случай на техническа помощ, финансирана от ФСП, средствата по ФСП следва да бъдат разделени на средства, свързани с член 3 и член 4 от Регламента за ФСП. По отношение на член 4 от Регламента за ФСП няма сума за гъвкавост.

4. Отключващи условия

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква и)

Таблица 12: Отключващи условия							
Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДР)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
Тематично условие 4.3. Стратегическа рамка на политиката за образование и обучение на всички равнища	ЕСФ+	ЕСФ+ Чл. 4, параграф 1, буква д) подобряване на качеството, приобщаващия характер, ефективността и съответствието на системите за образование и обучение с нуждите на пазара на труда, включително чрез валидиране на неформалното и самостоятелното учене, така че да допринасят за придобиването на ключови компетентности, в т.ч. предприемачески и цифрови умения, също и чрез	Частично изпълнени	Налице е национална или регионална стратегическа рамка на политиката за образование и обучение, която включва: Критерий 1 Основани на факти системи за планиране и прогнозиране на уменията	Изпълнен		По споразумение между МОН и CEDEFOP (European Centre for the Development of Vocational Training) е разработен доклад „Насърчаване на прогнозирането на уменията и съответствието им с потребностите на пазара на труда. Засилване на връзката между образованието и пазара на труда чрез подобра координация и прогнозиране на потребностите от умения” с предложение за Пътна карта за прогнозиране и планиране на уменията. Предстои да започне диалог между заинтересованите страни и ще бъдат предприети конкретни мерки за изпълнение на предложението за Пътна карта в контекста на прилагането на Националното тристранно споразумение между правителството и социалните партньори във връзка с изграждането на система за прогнозиране на уменията с рамка за изпълнение до 2022 г. Стратегията за умения ще стане оперативна чрез план за изпълнение, който е в процес на разработване. Тази стратегия

		насърчаване на въвеждането на дуални системи на обучение и чиракуване; Чл. 4, параграф 1, буква е) насърчаване на равния достъп до качествено и					ще адресира също така предвиждането и прогнозирането на уменията, проследяването на завършилите и качествените и ефективни насоки за учащите. На ниво МОН е взето решение за стартиране на партньорство с ОИСР. Завършването на първата фаза - до септември 2022 г., последвана от втора фаза - до септември 2023 г.
	ЕС Ф+	приобщаващо образование и обучение, както и на неговото завършване, по-специално за групите в неравностойно положение - от образованието и грижите в ранна детска възраст през общото и професионалното образование и обучение до висшето образование, както и образованието и ученето в зряла възраст, включително улесняване на мобилността с учебна цел за всички и достъпността за хората с увреждания;	Критерий 2 Механизми за проследяване на дипломираните лица и услуги за качествени и ефективни насоки за учащи се от всички възрасти	Изпълнен	[500] https://www.mon.bg/bg/100768	Пилотен модел за проследяване на завършилите професионално образование и обучение („прототип“) е разработен от МОН по проект Еразъм+ и е приет от Консултативния съвет по ПОО към министъра на образованието и науката на 29.09.2020 г. Прототипът е пилотиран в три области (Враца, Бургас и Стара Загора) и е достъпен на сайта на МОН (https://mon.bg/bg/100768). Административните данни проследяват: включване на завършилите ПОО в системата на ВО, темп на навлизане на пазара на труда, заетост, безработица, професионално развитие, доходи и мобилност на работната сила в страната. На базата на анализа е финализиран моделът за проследяване на реализацията на завършилите. Освен това е извършено анкетно проучване, за да се допълнят липсващите данни в административните регистри, като удовлетвореност от придобитите умения и тяхната приложимост в работна среда или в по-	

	<p>Чл. 4, параграф 1, буква ж) насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите и цифровите умения, по-доброто предвиждане на промените и изискванията за нови умения, в зависимост от нуждите на пазара на труда, улесняването на преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност;</p>					<p>висока степен на образование. Според българските власти методологията за проследяване на завършилите ПОО е универсална по своето естество и следователно може да се използва за проследяване на завършилите средно образование. Рейтинговата система на висшето образование е основният инструмент, разработен в България, който се основава на интегрирани данни и съдържа данни за проследяване на завършилите. В допълнение, България участва в изпълнението на проекта EUROGRADUATE на Европейската комисия, който има за цел да изгради механизъм на ниво ЕС за проследяване на професионалното развитие на завършилите висше образование.</p>
			<p>Критерий 3 Мерки за осигуряване на равен достъп до качествено, достъпно, подходящо и приобщаващо образование и обучение без сегрегация, участие в такова образование и обучение и завършването му, както и придобиване на ключови</p>	<p>Изпълнен</p>	<p>ЗПУО https://www.mon.bg/bg/57 ПМС № 100 от 08.06.2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна</p>	<p>Законът за предучилищното и училищното образование извежда на преден план принципа за превенцията на обучителните затруднения и ранното оценяване на риска от тях. През месец септември 2020 г. е одобрен от МС проект на ЗИД на ЗПУО. С него се регламентира задължителното предучилищно образование от 4 - годишна възраст и подпомагане от държавата заплащането на такси за ползване на детски градини, дължими от родителите.</p>

				<p>компетентности на всички равнища, включително висшето образование</p>	<p>работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст (http://back2school.mon.bg/index.php) Наредба за приобщаване на образованието</p> <p>file:///C:/Users/m.ninova/Downloads/nrdb_priobshavasheto_bshavashtozizm271219.pdf</p>	<p>Разширени са мерките по Механизма, като са включени и дейности, свързани с предотвратяване на отпадането. В ЗПУО е въведен компетентностния подход за овладяване на ключови компетентности и практическа ориентация в обучението и връзката му с пазара на труда. Приемът на ученици се реструктурира като постепенно се увеличава в професионалното образование и в професионалните направления и профилите, свързани с математиката, техниката, природните науки и информационните технологии. Целенасочените политики през последните години допринасят за създаването на благоприятни условия за осигуряване на качествено образование за всички, мотивация за учене сред децата и учениците, повишаване на техните академични резултати и придобиване на ключови компетенции. През март 2021 г. Министерският съвет одобри 22 национални програми за развитие на образованието. Тяхното изпълнение ще допринесе за успешното включване на децата и учениците и за качествено образование. МОН изпълнява и проект по ОПНОИР „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи”. Изпълняват се редица мерки, насочени към дигитална трансформация и иновации в образованието.</p>
--	--	--	--	--	--	--

						<p>В процес е създаване на Национална рамка за качество на образованието и грижите в ранна детска възраст (ОГРДВ) (с подкрепата на SRSP), заедно с набор от индикатори и критерии за мониторинг и оценка на качеството. Тези показатели ще подкрепят институциите за ОГРДВ при тяхната самооценка. Те ще бъдат пилотирани в избрани институции за ранно детско образование и грижи и ще бъдат представени на широк кръг от заинтересовани страни. Планираната Национална рамка, показатели и критерии ще използват като отправна точка Европейската рамка за качество на ОГРДВ. Разработен е план за действие за прилагане на инструментите, включващ препоръки за система за оценка и мониторинг на качеството и съобразен с реформите в съответните политики. Проектът е в решаваща фаза на изпълнение, като вече са изготвени два аналитични доклада: за състоянието на ОГРДВ в България и за добрите европейски практики в областта на ОГРДВ.</p> <p>Приоритетните области и мерки, насочени към осигуряване на равен достъп и участие до качествено, подходящо и приобщаващо образование и обучение, както и придобиване на ключови компетентности от „Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България 2021-2030 г.”,</p>
--	--	--	--	--	--	--

							„Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021-2030 г.” и Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 изпълняват изискванията на Критерий 2.
				Критерий 4 Механизъм за координация, обхващащ всички равнища на образование и обучение, включително висшето образование, както и ясно разпределение на отговорностите между съответните национални и / или регионални органи	Изпълнен	https://www.mon.bg/bg/143	Информация за необходимия координационен механизъм по критерий 4 е налична в Приоритет 1 „Образование и умения“ на Националната програма за развитие България 2030, приоритетна област 9. „Ефективно и ефикасно управление и участие в мрежи“ в Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България 2021-2030, както и съгласно Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021-2030 г. (Раздел 8.1. Организация на изпълнението на стратегията).
				Критерий 5 Механизъм за мониторинг, оценка и преглед на стратегическата рамка на политиката	Изпълнен		С помощта на Световната банка българските власти създават система от индикатори за измерване на резултатите и постиженията на образователната политика и разработват методология за наблюдение на образователната политика и управление на информацията, свързана с тези цели. Междуинституционалният механизъм за наблюдение на изпълнението и проектирането на оценка на въздействието на образователните политики е в процес на

						<p>подготовка и се очаква да бъде приет от Министерския съвет.</p> <p>Създаден е Консултативен съвет към министъра на образованието и науката, който ще разработи План за действие за прилагане на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България 2021-2030 за периода от 2021 до 2024 г. Включените в Стратегическата рамка цели, мерки и индикатори за полза/резултат ще бъдат актуализирани към два индикативни периода - 2024 година и 2027 година в съответствие с постигнатия напредък или промяна в предизвикателствата.</p> <p>Консултативният съвет ще действа като междуинституционален механизъм с включването на представители на министерствата на финансите, труда и социалната политика, здравеопазването, младежта и спорта, културата, както и държавни агенции. Съветът ще планира и препоръчва оценки на политиките и ще наблюдава напредъка.</p>
			Критерий 6 Мерки, насочени към възрастни с ниско ниво на уменията/ниска квалификация и тези с неравностойно социално-икономическо	Изпълнен	http://lll.moe.bg/uploaded_files/Projekt1_konsultativen_dokument.pdf	Изготвен е първият проект на Националния консултативен документ с механизми и мерки за подобряване на уменията на възрастните в изпълнение на Препоръката на Съвета от 19.12.2016 г. Мерките за повишаване на уменията, фокусирани върху възрастни учащи, включително нискоквалифицирани и с неравностойно образование, ще бъдат

				положение и начини за повишаване на квалификацията		отразени първо в разпоредбите на Закона за изменение на Закона за насърчаване на заетостта и Стратегията за заетостта 2020-2027 г. (в процес на разработка), както и в нов Закон за ПОО. Очаква се работата по него да започне с изготвяне на последваща оценка на въздействието и концепция относно препоръките на функционалния анализ на секторните политики за ПОО. Разработването на Стратегия за умения с ОИСР също ще подкрепи инициативите и мерките в тази област. Последващата оценка на изпълнението на Националната стратегия за учене през целия живот 2014-2020 г. ще бъде финализирана след приключване на процеса на национални консултации, който се провежда с различни фокус групи по областите на въздействие на стратегията и ще завърши с национална конференция през ноември 2021 г. Към момента за целите на процеса на консултации е изготвен проект на доклад за напредъка по изпълнението на целите на стратегията и оценка на изпълнението на различните области на въздействие, които са фокусирани върху сектора за обучение на възрастни. Материалите са публикувани за обсъждане в специално създаден раздел за консултации на Електронната платформа за обучение на възрастни в Европа (EPALE): https://epale.ec.europa.eu/bg/resource-centre/content/povishavane-na-
--	--	--	--	--	--	--

						<p>privlekatelnostta -i-podobryavane-na-kachestvoto-na https://epale.ec.europa.eu/bg/resource-centre/content/neformalno-i-samostoyatelno-uchene https://epale.ec.europa.eu/bg/resource-center/content/doklad-za-izplnenie-na-celite-na-nacionalnata-strategiya-za-uchene-prez</p>
			<p>Критерий 7 Мерки за подпомагане на учители, обучаващи и преподаватели по отношение на подходящите методи на обучение, оценка и валидиране на ключови умения</p>	Изпълнен	<p>Наредба № 4 за нормиране и заплащане на труда обн. ДВ, бр. 34 от 2017 г., ДВ, бр. 7 от 24.01.2020 г. Наредба № 15 от 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти</p>	<p>Продължава изпълнението на политиката за устойчиво повишаване на доходите на педагогическите специалисти. Приета е Наредба № 15 от 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти (обн., ДВ, бр. 61 от 2.08.2019 г.), с която се създават условия за повишаване на авторитета и социалния статус на педагогическите специалисти, изграждане на система за продължаваща квалификация, за професионално усъвършенстване и кариерно развитие. Политиките, свързани с учителите се подкрепят и с приети национални програми за развитие на образованието (http://pris.government.bg/prin/document_view.aspx?DocumentID=u1WkHlzh9oiPz2mXWkMFug==) и проекти, финансирани по ОП НОИР 4. Държавата насърчава интереса към тези професионални направления и специалности с определянето на повече свободни места, с по-добро финансиране и с отпускане на стипендии (ПМС № 9, обр.</p>

					<p>и (обн., ДВ, бр. 61 от 2.08.2019 г. ПМС № 9, обр. ДВ, бр. 9/2020 г.).</p> <p>file:///C:/Users/m.ninov/Downloads/PMS9_20_izm-norm-aktove_310_12020.pdf</p>	<p>ДВ, бр. 9/2020 г.). Предвижда се освобождаването от такси на студентите от направление „Педагогика на обучението по ...“ като допълнителен стимул за засилване на интереса към тях.</p> <p>Предприети са действия от МОН и с подкрепата на Европейската комисия за разработване на модел за развитие на педагогическите специалисти за периода 2021 – 2030 г. Чрез проект по SRSP „Пътна карта за развитие и реформа на учителската политика” Световна банка изготвят Методология за планиране на квалификациите и мониторинг на уменията на учителите и Доклад за оценка на учителските политики с предложения за концепции за пилотни програми. Ще се прилагат политики за реформиране на образователния процес в педагогическите специалности и повишаване на продължаващата и допълнителна квалификация на базата на компетентностния подход. Съществуват и национални инициативи за справяне с недостига на учители и финансирани от ЕСФ действия за укрепване на техните дигитални умения. „Квалификация за професионално развитие на педагогическите специалисти“ и „Повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна среда“ също са примери за ЕСФ проекти по ОПНОИР, насочени към обучения на учители. Съществена стъпка</p>
--	--	--	--	--	---	---

						<p>напред в посоката на постигане на посочените реформи е Национална програма „Повишаване компетентностите на преподавателите от държавните висши училища, подготвящи бъдещи учители“, приета на 13.01.2020 г. Националната програма „Мотивирани учители” има за цел да привлече в системата успешни специалисти с висок потенциал, доказани качества и висока мотивация, обучени да работят в училищата с най-очевидни предизвикателства и недостатъци по отношение на учениците.</p>
			<p>Критерий 8 Мерки за насърчаване на мобилността на учащи се и персонал и транснационалното сътрудничество между доставчиците на образование и обучение, включително чрез признаване на учебни резултати и квалификации</p>	<p>Изпълнен</p>		<p>Мерките за насърчаване на мобилността на учащите се управляват от Центъра за развитие на човешките ресурси към Министерството на образованието въз основа на годишен план. Посочени са мерки за насърчаване на мобилността на учащите като част от програма Еразъм+ сред студенти и преподаватели в българските университети. Информацията и насоките, предоставяни от Центъра, се актуализират постоянно. Взети са мерки за актуализиране на информационната кампания след кризата с COVID-19.</p> <p>Принципите на академично признаване на Лисабонската конвенция за признаване са отразени в националното законодателство веднага след ратифицирането ѝ през 2000 г. Създадена е електронна „Единна информационна система за академично</p>

						<p>признаване на дипломи и квалификации“. Тя е разработена в съответствие с най-новите изисквания в областта на електронното управление и предоставя възможност на кандидатите и българските университети, желаещи да ползват услугите на центъра, да извършат изцяло електронна процедура за признаване с електронно подписани документи.</p> <p>Националната стратегия за учене през целия живот 2014-2020 и Стратегията за развитие на ПОО 2015-2020 послужиха като стратегически документи за ECVET чрез насърчаване на мобилността за обучение и използването на европейските инструменти за нейната подкрепа (Cedefop, 2015). До 2030 г. се предвижда по-голям акцент върху политиките в това отношение - те ще се прилагат в приоритетните области „Мотивирани и креативни учители“, „Иновации в образованието, дигитална трансформация и устойчиво развитие“ и „Ефективно и ефикасно управление и участие в мрежи“ на Стратегията за образование, обучение и учене, както и за постигане на целите и приоритетите в Стратегията за висше образование (т.е. Дейности 4.2 и 4.3).</p> <p>По приоритетна област 9 „Ефективно управление и участие в мрежи“ от Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030 г.) ще се</p>
--	--	--	--	--	--	---

						<p>насърчават стратегическите партньорства и мобилността с цел обучение и обмяна на добри практики. Част от мерките в тази връзка са засилване на обмена с преподаватели, служители и ученици в чуждестранни образователни институции и включване в международни мрежи.</p> <p>Ще бъде разработена кредитна система като част от работата по актуализиране на Списъка на професиите за ПОО и развитието на ПОО по професии в единици резултати от ученето в рамките на операцията за секторния подход на ПОО.</p>
Тематично условие Национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите	ЕС Ф+	Чл. 4, параграф 1, буква й) Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности, като ромите		1. Мерки за ускоряване на интегрирането на ромите и предотвратяване и премахване на сегрегацията, като се отчита аспектът на равенството между половете и положението на младите роми и се определят базови показатели и измерими междинни цели и целеви стойности	Частично изпълнен	<p>Процесът на разработване и приемане на проекта на Национална стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021-2030 г. и нейния Национален план за действие е в заключителните си етапи. Крайният срок за общественото обсъждане на проекта на стратегия беше до 12.04.2021 г. Одобрението, предвидено за септември 2021 г., се забави.</p> <p>Проектът за план за действие определя конкретни мерки, които имат за цел да ускорят приобщаването на ромите чрез интегрираната социално-икономическа интеграция, предотвратявайки и премахвайки сегрегацията. За някои сектори (заетост, здравеопазване) се предвиждат целенасочени действия в подкрепа на ромските жени, деца и младежи.</p>

						В проекта на план за действие за всяка цел на стратегията се изготвя списък с мерки.
			2.Механизъм за мониторинг, оценка и преглед на мерките за интеграция на ромите	Частично изпълнен		Осигурен мониторинг и преглед на изпълнението на Националната стратегия за интеграция на ромите чрез специални функции на системата за мониторинг, оценка и контрол Разработена е Система за мониторинг и контрол на изпълнението на Националната стратегия на Република България за интеграция на ромите 2012-2020 г. Съответните функционалности на Системата са разработени и се използват изцяло. Изготвен е проект на административен мониторингов доклад, обхващащ изпълнението на Националната стратегия за интеграция на ромите през 2019 г.
			3.Механизъм за включване на интегрирането на ромите на регионално и местно равнище	Частично изпълнен		Процесът на разработване на регионални стратегии и общински планове за действие е предвидено да се осъществи през третото тримесечие/2021 г. Поддържащите насоки за регионално планиране са в процес на разработване.
			4.Механизъм, с който да се гарантира, че нейното разработване, изпълнение, мониторинг и преглед се провеждат в тясно сътрудничество с ромското гражданско	Частично изпълнен		Подписано е Споразумение за безвъзмездна финансова помощ между Националния съвет и Европейската комисия (ГД „Правосъдие“) за изпълнението на проект Т.Е.А.М (Together We Achieve More). Изпълнението на проекта стартира на 1 ноември 2019 г. Целта му е да подпомогне активното

				общество и всички останали заинтересовани страни, включително на регионално и местно равнище			партньорство между заинтересованите страни в изпълнението и мониторинга на Националната стратегия за интеграция на ромите чрез поддържане и развитие на Националната ромска платформа като процес на диалог, обмен на много заинтересовани страни, участие и сътрудничество на всички нива.
--	--	--	--	--	--	--	---

5. Програмни органи

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква к;) Член 71, член 84 от РОР

Таблица 1: Програмни органи			
Програмни органи	Наименование на институцията [500]	Име на лицето за контакт [200]	Електронна поща [200]
Управляващ орган	Изпълнителна агенция „Програма за образование“	Иван Попов	i.popov@mon.bg
Одитен орган	Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“	Людмила Рангелова	l.rangelova@minfin.bg
Субект, който получава плащания от Комисията	Дирекция „Национален фонд“ на Министерството на финансите	Мануела Милошева	m.milosheva@minfin.bg
Когато е приложимо, субект или субекти, които получават плащания от Комисията в случай на техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от РОР			
Счетоводна функция, в случай че тази функция е възложена на субект, различен от управляващия орган	Дирекция „Национален фонд“ на Министерството на финансите	Мануела Милошева	m.milosheva@minfin.bg

6. Партньорство

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква з) от РОР

<p>Текстово поле [10 000]</p> <p>С Решение № 196 от 11 април 2019 г. на Министерски съвет (МС) за одобряване на Анализ на социално-икономическото развитие на България 2007-2017 г. за определяне на националните приоритети за периода 2021-2027 г., на Списък с целите на политиките, които да бъдат подкрепени през програмен период 2021-2027 г., и на Списък с програми и водещи ведомства за разработването им се одобри индикативен Списък с програми и водещи ведомства за разработването на всяка програма за програмен период 2021-2027 г. В Решението, Министерство на образованието и науката (МОН) е определено за водещо ведомство по отношение на „Оперативна програма за наука и образование“. С Решение № 495 на МС от 21 юли 2020 г. за изменение и допълнение на Решение № 196 на МС от 11 април 2019 г. наименованието на „Оперативна програма за наука и образование“ се замени с „Програма за образование“.</p>

В Постановление № 142 на МС от 7.06.2019 г. за разработване на стратегическите и програмните документи на Република България за управление на средствата от фондовете на Европейския съюз за програмния период 2021 – 2027 г. (ПМС № 142/2019 г.) е посочено, че се създават тематични работни групи за разработване на програмите, финансирани от фондовете за програмния период 2021 – 2027 г.

Със Заповед № РД09-1942 от 01.08.2019 г. изм. със Заповед № РД09-1654 от 31.07.2020 г. и Заповед № РД09-1971/07.09.2021 г., министърът на образованието и науката възложи на Изпълнителна агенция „Програма за образование“ (ИАПО) да организира дейностите по разработването на „Програма за образование“ за програмен период 2021-2027 г., както и дейностите по сформирание на Тематичната работна група (ТРГ) за нейното разработване.

Съгласно разпоредбите на ПМС № 142/2019 г. и в изпълнение на горепосочената заповед на министъра, ИАПО сформира ТРГ за разработване на Програмата за програмен период 2021-2027 г, като включи възможно най-широк кръг ведомства, организации и различни заинтересовани страни в процеса на подготовка на Програмата.

За включване в състава на ТРГ на юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност (ЮЛНЦ за ОПД), бе приложена процедурата за избор на ЮЛНЦ за ОПД разписана в ПМС № 142/2019 г.

На 02.08.2019 г. ИАПО стартира процедура за избор на ЮЛНЦ за ОПД, за участие в състава на ТРГ. Поканата бе публикувана на сайтовете на МОН (www.mon.bg), ИАПО (<https://opnoir.bg>) и Единния информационен портал на ЕСИФ (www.eufunds.bg). В нея бяха посочени критериите, на които трябва да отговарят кандидатстващите организации, както и сроковете и необходимия пакет от документи за кандидатстване.

Поканените групи ЮЛНЦ за ОПД, чиито представители да участват в състава на ТРГ бяха организации:

- работещи в сферата на равенството между мъжете и жените, недискриминацията и равните възможности;
- работещи в сферата на социалното включване и интегрирането на маргинализираните групи;
- работещи в сферата на образованието, науката и културата;
- работещи в сферата на политиките за младежта;
- Екологични организации;
- на местните инициативни групи и местните инициативни рибарски групи за изпълнение на Подхода „Водено от общностите местно развитие“.

По време на процедурата не бяха избрани представители за две от групите, поради което бе проведена втора процедура съгласно изискванията на т. 11 от Приложение № 2 към чл. 9, ал. 4 от ПМС № 142/2019 г. по отношение на групите ЮЛНЦ за ОПД, по които не са получени заявления за участие в избора или всички лица, подали заявление за участие в избора, не отговарят на изискванията за конкретната група (за група организации, работещи в сферата на равенството между мъжете и жените, недискриминацията и равните възможности и за група организации на местните инициативни групи и местните инициативни рибарски групи за изпълнение на Подхода „Водено от общностите местно развитие“).

Поканата за втората процедура бе публикувана на 12.09.2019 г. на сайтовете на МОН (www.mon.bg), ИАПО (<https://opnoir.bg>) и Единния информационен портал на ЕСИФ (www.eufunds.bg). В нея отново бяха посочени критериите, на които трябва да отговарят кандидатстващите организации, както и сроковете за кандидатстване и необходимия пакет от документи за кандидатстване. По време на процедурата бяха избрани представители и за двете групи.

След проведената първа процедура за избор на ЮЛНЦ за ОПД, за участие в състава на ТРГ, поименния състав на работната група бе определен от министъра на образованието и науката със Заповед № РД09-2726 от 22.10.2019 г. След приключване на втората процедура за избор на ЮЛНЦ за ОПД и след заявен интерес за участие в ТРГ от страна на Държавната агенция „Безопасност на движението по пътищата“, заповедта бе изменена и допълнена със Заповед № РД 09-666 от 26.03.2020 г.

В състав на ТРГ са включени представители на държавни институции, академичната общност, органи на местно управление, икономически и социални партньори, групи ЮЛНЦ за ОПД работещи в различни сфери и др.

Съставът на ТРГ е претърпял няколко актуализации със заповеди на министъра на образованието и науката, които са извършени при спазване на разпоредбите на ПМС № 142/2019 г.

Съгласно Вътрешните правила за дейността на ТРГ, тя има следните функции:

- отговаря за изготвянето на проекта на програмата за програмен период 2021-2027 г.;
- внася чрез министъра на образованието и науката приоритетите на съответната програма за разглеждане от Съвета за координация при управлението на средствата (СКУСЕС) от ЕС;
- анализира приоритетите на Република България и секторните стратегии в областта на съответната програма и при необходимост изготвя мотивирано предложение до СКУСЕС от ЕС за включване на допълнителни приоритети и мерки в програмата;
- осигурява съответствието на програмата с принципите на партньорство и многостепенно управление, както и с приложимото европейско и национално законодателство;
- следи за изпълнението на тематичните отключващи условия в съответните сектори и предоставя информация за напредъка в изпълнението им на работната група за разработване на Споразумението за партньорство (СП) за периода 2021-2027 г.;
- осъществява мониторинг на промените в европейското законодателство, като отразява необходимите промени и актуализира проекта на програмата;
- внася чрез министъра на образованието и науката проекта на програма за разглеждане от СКУСЕС от ЕС;
- изпълнява и други задачи, възложени ѝ със съответната заповед за създаването ѝ.

При изпълнение на функциите си работната група взаимодейства с ТРГ за разработване на останалите програми и работната група за разработване на СП за програмен период 2021-2027 г.

ТРГ е провело четири заседания и четири писмени процедури. Поради въведените противоепидемични мерки заради разпространението на COVID-19 на територията на Република България, през 2020 г., 2021 г. и 2022 г. заседанията на ТРГ се провеждаха в дистанционна форма, като на тях се дискутира проектът на програма за образование за програмен период 2021-2027 г., а с цел по-добра проследимост решения се взимаха на писмени процедури.

- На 29.10.2019 г. е проведено *Първо заседание*, на което са одобрени Вътрешни правила за дейността на ТРГ, представени са нормативната рамка за програмен период 2021-2027 г. и предприети действия за подготовка на „Оперативна програма за наука и образование“ 2021-2027 г. (ОПНО), както и представена и обсъдена визия за ОПНО.

- През м. ноември и м. декември 2019 г. членовете на ТРГ предоставиха Фишове за предложения за разработване на програмата, съгласно компетенциите на институциите и организациите, които представляват.
- На *Писмена процедура, проведена в периода 09.03.2020 г. - 30.03.2020 г.* бе представена за разглеждане и одобрение версия 0.1 на ОПНО. Във връзка с приетите предложения и коментари, получени от членове на ТРГ, бяха направени допълнения и редакции във версията на програмата. В резултат на писмената процедура бе одобрена версия 0.2 на ОПНО за изпращане за неформални консултации със службите на ЕК.
- Във връзка с т. 2 от Решение № 495 на МС от 21 юли 2020 г. поради промяна на наименованието на ОПНО с „Програма за образование“, в резултат на което програмата остана еднофондова, с финансиране по линия на ЕСФ+, одобрената версия на програмата от ТРГ през м. март 2020 г. бе преработена и представена за разглеждане и обсъждане на *Писмена процедура проведена в периода 14.09.2020 г. – 19.10.2020 г.*
В рамките на процедурата бе одобрена версия 1.0 на Програма „Образование“ 2021-2027 г. (ПО) за изпращане за неформални консултации със службите на ЕК.
- На 01.10.2020 г. се проведе *Второ заседание - Дискусионна среща в рамките на Писмена процедура стартирала м. септември 2020 г.*, на което бяха представени и обсъдени бележките, получени в рамките на първи етап на писмената процедура.
- На 15.07.2021 г. е проведено *Трето заседание*, на което бе дискутиран преработен проект на ПО (версия 1.0) на база отразени коментари на службите на ЕК, получени от няколко кръга неформално съгласуване с тях и преработеният проект е предложен за одобрение на писмена процедура, стартирала през м. юли 2021 г.
- На *Писмена процедура, проведена в периода 08.07.2021 г. – 20.10.2021 г.*, бе представена за разглеждане и одобрение преработена версия 1.0 на ПО на база отразени коментари на службите на ЕК, получени от няколко кръга неформално съгласуване с тях.
В рамките на процедурата е одобрена версия 1.0 на ПО за изпращане за неформални консултации със службите на ЕК.
- На *Писмена процедура, проведена в периода 19.04.2022 г. – 09.05.2022 г.* бе представена за разглеждане и одобрение преработена версия 1.0 на ПО на база отразени коментари на службите на ЕК, получени от последен кръга неформално съгласуване с тях.
В рамките на процедурата е одобрена версия 1.0 на ПО с оглед финалното ѝ изпращане за одобрение от ЕК.

Съгласно разпоредбите на чл. 14 и чл. 15 от ПМС № 142/2019 г. по ПО бяха организирани публично обсъждане, проведено онлайн на 28.07.2021 г. и публична консултация в периода 08.07.2021 г. - 09.08.2021 г. на портала за обществени консултации (www.strategy.bg).

ТРГ отчита работата си пред министъра на образованието и науката и пред заместник министър-председателя по чл. 5, ал. 1, т. 2 от Устройствения правилник на МС и на неговата администрация.

ТРГ осъществява функциите си до официалното одобрение на програмата от ЕК. Координацията, административната и организационно-техническата работа, на ТРГ се извършват от Секретариат (структурно звено в рамките на ИАПО).

След одобрение на ПО УО ще сформира Комитет за наблюдение на програмата (КН), чиято основна цел е преглед на всички въпроси, които засягат напредъка в изпълнението на програмата в постигането на нейните цели. Съставът на КН ще включва широко

представителство на всички заинтересовани страни, вкл. представители на държавни институции, УО на програмите за програмния период, органи на местно управление, икономически и социални партньори, академичната общност и ЮЛНЦ за ОПД и др., при спазване на националната нормативна рамка за сформирание на КН за програмите за програмен период 2021-2027 г. В своята работа КН на ПО ще се ръководи от вътрешни правила за работа, в пълно съответствие с разписаното в Общия Регламента за периода 2021 – 2027 г.

УО на ПО ще продължи във всяко свое действие да се води от принципите за партньорство, заложи в ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 240/2014 НА КОМИСИЯТА от 7 януари 2014 година относно Европейски кодекс на поведение за партньорство в рамките на ЕСИФ, който съгласно Общия Регламент ще продължи да се прилага и занапред.

7. Комуникация и видимост

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква й) от POP

Текстово поле [4 500]

В рамката за комуникация и прозрачност по ПО за програмен период 2021-2027 г. са обхванати отговорностите на УО по отношение на разпознаваемостта на ПО, прозрачността и информираността на целевите аудитории относно изпълнението и постигнатите резултати. Управляващият орган ще определи служител с функцията „длъжностно лице за комуникация по Програма „Образование“, със съответното отразяване на ангажиментите по комуникационните дейности в длъжностната характеристика на служителя.

Цели

- Популяризиране на ролята на Европейския съюз и информиране за дейностите, изпълнението, резултатите и добрите практики по програмата;
- Гарантиране видимостта на подкрепата при всички дейности, които се отнасят до операции, получаващи подкрепа от Програмата, със специално внимание към операциите от стратегическо значение;
- Информирание на потенциалните бенефициенти за възможностите за финансиране от програмата;
- Информирание и подкрепа на бенефициентите при изпълнение на проекти по програмата.

Целеви аудитории

- Широка общественост – гражданите на национално и регионално ниво
- Бенефициенти на програмата
- Потенциални бенефициенти - допустими бенефициенти, отговарящи на условията за предоставяне на подкрепа по програмата
- Юридически лица с нестопанска цел
- Администрация, ангажирана с управлението на фондовете на ЕС в България
- Медиатори/ разпространители на информация

Комуникационни канали

Комуникационни канали и дейности при изпълнението дейностите за комуникация и прозрачност ще се избират според спецификата на посланието, характеристиките на целевата група или подгрупа.

С цел гарантиране ефективност на комуникацията при планиране и изпълнение на комуникационни кампании и дейности ще се използва интегриран комуникационен микс, както като дейности и форми, така и като канали. Основните комуникационни канали, които ще бъдат използвани, включват:

- Уеб сайт на програмата;
- Електронни медии;
- Печатни медии;
- Онлайн медии и социални мрежи и платформи за споделяне на файлове;
- Директна комуникация (събития, информационни дни, семинари, обучения и други).

Данните на уебсайта на програмата се публикуват в отворени, машинночетими формати, заедно със съответните метаданни, както е предвидено в член 5, параграф 1 от Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета²⁵, което позволява данните да бъдат сортирани, търсени, извлечени, сравнявани и повторно използвани.

Уеб сайта на програма ще има връзка с единния портал, предоставящ информация за всички програми www.eufunds.bg

Комуникация на операциите от стратегическо значение

Операциите от стратегическо значение включени в Допълнение 3 са следните:

- Разширяване обхвата на предучилищното и начално образование, чрез подкрепа за механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
- Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в предучилищното и училищното образование;
- Ефективно прилагане на компетентностния модел, чрез въвеждане на училищни методически планове за действие за развитие на ключови компетентности;
- Дигитална трансформация на училищното образование, в т.ч. професионалното образование и обучение;
- Адаптиране на ПОО спрямо динамиката на пазара на труда;
- Подкрепа за развитие на умения за професиите на настоящето и бъдещето;
- Въвеждане на форми на дуално образование в приложими специалности във висшето образование;
- Професионално ориентиране на студентите чрез практики и развитие на предприемачески умения.

За посочените операции от стратегическо значение ще бъде въведено изискване в критериите за избор на операции бенефициентите да организират специална комуникационна проява или дейности, като привличат своевременно за участие Комисията и Управляващия орган на програмата.

Наблюдение и оценка

Ефективността на дейностите за комуникация и прозрачност по ПО ще бъде оценявана по стандартизирани критерии и индикатори, включващи:

- измерване на постигнати количествени параметри на физическо изпълнение/напредък;

---

²⁵ Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно отворените данни и повторното използване на информацията от обществения сектор (ОВ L 172, 26.6.2019 г., стр. 56).

- измерване на ефект/резултат, както и на трайно въздействие посредством социологически проучвания.

8. Използването на единични разходи, еднократни суми, единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Позоваване: Членове 94 и 95 от РОР

Таблица 1: Използване на единични разходи, еднократни суми или единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Планирано използване на членове 94 и 95	ДА	НЕ
От приемането си програмата ще използва възстановяване на приноса на Съюза на основата на единичните разходи, еднократните суми и единните ставки по приоритета съгласно член 94 от РОР (ако отговорът е „да“, попълнете допълнение 1)	☐	☐
От приемането си програмата ще използва възстановяване на приноса на Съюза на основата на финансиране, което не е свързано с разходите, съгласно член 95 от РОР (ако отговорът е „да“, попълнете допълнение 2)	☐	☐

* Цялата информация ще бъде предоставена в съответствие с образците, приложени към РОР.

Допълнение 1: Принос на Съюза на основата на единични разходи, еднократни суми и единни ставки

Образец за представянето на данните за разглеждане на Комисията

(член 94)

Дата на внасяне на предложението	

Настоящото допълнение не се изисква, когато се използват опростените варианти за разходите на равнище ЕС, установени с делегиран акт, посочен в член 94, параграф 4.

A. Обобщение на основните елементи

Приоритет	Фонд	Специфична цел	Категория региони	Прогнозен дял от общия размер на разпределените финансови средства в рамките на приоритета, за който ще се прилагат опростени варианти за разходите (ОВР) в %	Вид операция/ видове операции		Показател, който води до възстановяване на разходите		Мерна единица на показателя, който води до възстановяване на разходите	Вид на ОВР (стандартна таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки)	Размер (в EUR) или процент (в случай на фиксирани ставки) на ОВР
					Код ²⁶	Описание	Код ²⁷	Описание			

²⁶ Това се отнася до кода за измерението на областта на интервенция в таблица 1 от Приложение I към РОР и приложение IV към Регламента за ЕФМДРА

²⁷ Това се отнася до кода на общия показател, ако е приложимо

Б. Подробности за типа операция (попълва се за всеки тип операция)

Управляващият орган получавал ли е подкрепа от външно дружество за определяне на опростените разходи по-долу?

Ако отговорът е „да“, моля, посочете кое външното дружество: Да/Не — Наименование на външното дружество

1. Описание на типа операция, включително графика за изпълнение ²⁸	
2. Конкретни цели	
3. Показател, който води до възстановяване на разходите ²⁹	
4. Мерна единица на показателя	
5. Стандартни таблици на единичните разходи,	

²⁸ Предвидена начална дата на подбора на операциите и предвидена крайна дата на тяхното приключване (позоваване на член 63, параграф 5)

²⁹ За операции, включващи няколко опростени варианти на разходите, обхващащи различни категории разходи, различни проекти или последователни фази на операция, полетата 3-11 трябва да бъдат попълнение за всеки показател, който води до възстановяване

еднократни суми или единните ставки	
6. Сума по мерна единица или процент (за единни ставки) от ОВР	
7. Категории разходи, обхванати от единичните разходи, еднократните суми или единните ставки	
8. Тези категории разходи покриват ли всички допустими разходи за операцията? ДА/НЕ	
9. Метод(и) за корекция ³⁰	
10. Проверка на метода за достигане до мерната единица – опишете какви документи/система ще бъдат използвани, за да се провери, че реализираните единици са достигнати	

---

³⁰ Ако е приложимо, посочете честотата и графика на корекцията и ясно позоваване на конкретен показател (включително връзка към уебсайта, на който е публикуван този показател, ако е приложимо).

<p>– опишете какво и от кого ще бъде проверено по време на проверките на управлението</p> <p>– опишете какви мерки ще бъдат предприети за събиране и съхраняване на съответните данни/документи</p>	
<p>11. Възможни погрешни стимули³¹, смекчаващи мерки и очаквано ниво на риска (високо/средно/ниско)</p>	
<p>12. Обща сума (на национално равнище и на равнище ЕС), която се очаква да бъде възстановена от Комисията на тази основа</p>	

В: Изчисляване на стандартната таблица за единичните разходи, еднократни суми или единни ставки

1. Източник на данните, използвани за изчисляване на стандартната таблица за единичните разходи, еднократните суми или единните ставки (кой е генерирал, събрал и записал данните; къде се съхраняват данните; крайни срокове; валидиране и др.):

³¹ Има ли някакви потенциални отрицателни последици за качеството на подпомаганите операции и ако това е така, какви мерки (напр. осигуряване на качеството) ще бъдат предприети за компенсиране на този риск?

2. Моля, уточнете защо предложенят метод и изчисление въз основа на член 94, параграф 2 са подходящи за вида операция:

3. Моля, посочете как са били направени изчисленията, включително и допускането по отношение на качеството или количествата. Когато е приложимо, следва да се използват статистически данни и референтни стойности, ако такива бъдат поискани, във формат, позволяващ употребата им от Комисията.

4. Моля, обяснете как сте гарантирали, че само допустими разходи са включени в изчислението на стандартната таблица за единичните разходи, еднократните суми или единните ставки.

5. Оценка на одитния(те) орган(и) на методиката на изчисление и на размера, както и на механизмите, осигуряващи проверката, качеството, събирането и съхранението на данни.

Допълнение 2: Финансиране, което не е свързано с разходи – Н/П

Принос на Съюза на основата на финансиране, което не е свързано с разходите

Образец за представяне на данните за разглеждане от Комисията

(Член 95)

Дата на внасяне на предложението	

Настоящото допълнение не се изисква, когато се използват суми за финансиране на равнище ЕС, което не е свързано с разходи, установени с делегирания акт, посочен в член 95, параграф 4.

Списък на планираните операции от стратегическо значение и график — (член 22,
параграф 3)

Текстово поле [2 000]

По Специфична цел по чл. 4(1)(е):

В Приоритет 1 операциите от стратегическо значение са насочени към намаляване дела на преждевременно напусналите училище и нарастване на дела на лицата на възраст 20-24 г. със средно образование. Ще се изпълняват на територията на цялата страна като дългосрочни операции, с голям ефект и въздействие върху образователната система.

1. Разширяване обхвата на предучилищното и начално образование, чрез подкрепа за механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст- планирано стартиране през 2022 г.

2. Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в предучилищното и училищното образование –планирано стартиране през 2022 г.

По Специфична цел по чл. 4 (1) (д):

В Приоритет 2 операциите от стратегическо значение ще бъдат реализирани като дългосрочни операции със системен ефект на територията на цялата страна.

1. Ефективно прилагане на компетентностния модел, чрез въвеждане на училищни методически планове за действие за развитие на ключови компетентности – планирано стартиране през 2023 г.

2. Дигитална трансформация на училищното образование, в т.ч. професионалното образование и обучение – планирано стартиране през 2023 г.

В Приоритет 3 операциите от стратегическо значение ще имат значим ефект върху системата на ПОО и на висшето образование за засилване на връзката с пазара на труда. Ще бъдат реализирани като дългосрочни операции със системен ефект на територията на цялата страна.

По Специфична цел по чл.4 (1) (д):

1. Адаптиране на ПОО спрямо динамиката на пазара на труда – планирано стартиране през 2022 г.

2. Подкрепа за развитие на умения за професиите на настоящето и бъдещето – планирано стартиране през 2022 г.

3. Въвеждане на форми на дуално образование в приложими специалности във висшето образование - планирано стартиране през 2024 г.

4. Професионално ориентиране на студентите чрез практики и развитие на предприемачески умения – планирано стартиране през 2024 г.